

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Preu: 30 cèntims - Corts Catalanes, 589 - Tel. 11430 - Subscripció: 3'50 pessetes trimestre

L'ACTUALITAT POLITICA

Unes eleccions polítiques i morals

Si, en comptes de procedir directament a la votació de diputats per al Parlament de la República, es fes a Catalunya prèviament un plebiscit mitjançant el qual el poble expressés quina candidatura voldria que es presentés a les urnes, no hi ha dubte que la d'una unió d'esquerres catalanistes se'n duria el major nombre de sufragis. Enfront de l'agressió contra les Constituents i de l'esperit anticatalà de les dretes, Catalunya no

barroeria més mal intencionada, es basa en la suposició que a l'esquerra hi ha alguns elements amb poca consciència del que significa aquesta hora transcendental.

Però no hi fa res. Si la Lliga ja és una cosa fracassada, fracassaran igualment els que avui facin el joc de la Lliga. Uns van perdre l'existència política el dia 12 d'abril. Els altres ja la trobaran, i ben d'hora. La força dels fets, no hi ha elector que la de-

De Dijous — a Dijous

El cop d'efecte d'Alemanya, retirant-se de la Societat de les Nacions i de la Conferència del Desarmament, ha estat la nota sobresortint de l'actualitat internacional i la demostració més feient de la mala fe de la gent que avui mena els destins d'aquell país la influència del qual no és negligible en la situació europea.

Després de provatures de guanyar temps, d'intents d'esquerdar el bloc franco-anglo-nordamericà, de coquetejar d'amagat amb el govern feixista italià, quan Alemanya ha vist la imminència de l'hora d'arribar a un acord concret sobre la limitació d'armaments i el control d'aquests, i que ja no era possible de bagejar més, s'han retirat d'aquella S. de les N. d'on no formava part sinó per un excés de consideració i a la qual no pot sinó estar agraïda. Materialment, perquè, gràcies a l'existència de la S. de les N., l'evacuació de Renània es realitzà abans del temps previst i les reparacions foren considerablement alleugerides. Moralment, perquè s'havia donat a Alemanya, sense que ella hagués fet massa honor als seus compromisos, un lloc permanent al Consell que fins aleshores havia ocupat Bèlgica.

A l'hora que totes les nacions es presten a limitar llurs armaments, Alemanya augmenta clandestinament els seus, i quan es parla d'instituir un control, tement, amb raó, que així siguin revelats els formidables preparatius bèl·lics que porta a cap en l'ombra, complementats pel més repugnant atapeïment de cranis de les joventuts, es retira fent impossible tota política de cooperació.

Era inevitable que això s'esdevingués, amb el sinistre triomvirat en les mans del qual està actualment la sort del país. La campanya gràcies a la qual els nazis han obtingut el poder, no tenia altre acabament lògic que aquest. Hitler, Goering i Goebbels han aconseguit l'aïllament moral i material d'Alemanya, completat encara amb el trencament del famós pacte dels quatre, ja que essent aquest conclòs dintre el marc de la S. de les N., en retirar-se'n Alemanya queda automàticament desfet el pacte. Ara, per arrodonir la gesta, és dissolt el Reichstag, com si encara no marxés prou al pas de l'oca, i es convoquen eleccions sota unes condicions que no poden sinó beneficiar el partit que ara mana sense cap mena de limitacions, ni tan sols les que imposa la civilització més rudimentària.

Naturalment que el que ha passat no és perquè se n'alegri ningú; però cal reconèixer que almenys ara la situació és clara i no hi ha manera d'enganyar-se. No és possible de posar crèdit — si és que fins ara n'hi havia posat algú — en els discursos pacifistes de Hitler i de Goebbels, mentre es procedia a preparatius bèl·lics i a la més activa propaganda començant per l'embutiment de la joventut. Ara Alemanya ha girat les cartes perquè ha vist que ja no podia continuar més el seu doble joc.

Què es pot esperar de la nova situació creada a Europa pel gest alemany? Aquí s'escau la incògnita i el perill. Abocats a un carreró sense sortida, els sinistres personatges del nazisme són capaços de totes les insinuatges, i encara que els règims del tipus del hitlerisme estan a la mercé de qualsevol cop de vent, la dictadura alemanya pot durar prou per a pertorbar la pau del món.

MIRADOR INDISCRET

"La Tosca" a Portugal

Teresa Daniel, miss Espanya mil nou-cents no recordem quants, ha assolit darrerament a Portugal, com a cançonetista — o, si voleu, com a intèrpret de *lieders* —, un èxit que ha deixat astorat el seu propi pare, que és dir més que l'empresa.

Es el seu pare, precisament, el simpàtic mestre Daniel, qui ho contava l'altre dia, en un cafè de Madrid, a un grup d'amics.

—Ens va passar un cas... — afegí.

El cas li va passar a ella. Però els pares de les cançonetistes, el mateix que els marits de les típies, parlen sempre en plural.

—Què us va passar, què us va passar? — preguntaren els amics.

—Un exiliat espanyol, monàrquic rabios, s'enamorà bojament de la «mena».

—Sí, ja és un cas... — féu un.

—Realment... — comentà un altre.

Hi hagué uns moments de silenci.

El trencà el pare Daniel:

—Res! El tercer acte de *La Tosca*!

Azaña, com a diputat

per València

Aquesta indiscreció ens arriba, com l'anterior, de Madrid.

Al saló de Conferències del Palau de les Corts, conversen animadament amb el senyor Azaña alguns diputats catalans. Hi ha, també, l'Espla.

El senyor Azaña expressa la seva admiració pels catalans.

—Gent sentimental... — diu.

Reconeix després que els castellans són més eixuts de caràcter, més freds, més continguts. Ell podria servir d'exemple.

—De totes maneres — li observa el senyor Hurtado —, vostè, més d'una vegada, s'ha produït com un home d'emoció...

L'Esplà salta:

—Es diputat per València!

Es una merla!...

La triple Cecília Gubert fou obsequiada, la setmana passada, amb un banquet per la penya que porta el seu nom.

Com és natural, a l'hora del xampany hi hagué discursos.

Entre altres persones, parlà el poeta Perarnon.

La seva veu, la seva figura i les seves paraules desvetllaren general atenció. Les dones se'l miraven embadalides.

—Aquesta eminent cantatriu Cecília Gubert — exaltava el poeta —, és un rossinyol del bosc, és una merla!...

Astorament de la major part dels comensals.

—I ara! Què diu, aquest? — preguntà, indignat, l'actor Santiago Llorca.

L'americana, abans que res

La Penya Cecília Gubert, com la majoria de penyes teatrals de Barcelona, té un animador entusiasta en la persona del popular Peret, cap de *claqué* dels teatres Tivoli i Olympia.

Fa algun temps, en ple estiu, es celebrà un sopar en homenatge de l'actor Antoni Palacios. El sopar era ofert, en un bar del Paral·lel, per la penya de l'esmentat actor. En Peret hi assistí. Anava en mànigues de camisa. Havia deixat l'americana penjada prop de la porta.

—Que parli En Peret, que parli En Peret! — demanà tothom en acabar el sopar.

En Peret s'aixecà a parlar.

—Jo, senyors, que tinc a gran honor haver fundat algunes penyes teatrals...

De sobte, baixà la veu i exclamà al cambrer:

—Noi, vigila'm l'americana!

I recomençà el discurs:

—Jo, senyors...

De la Lliga i parlant en castellà

Al saló de te del Ritz, abans de la conferència d'André Maurois

Unes senyores comenten, a una taula, les incidències de la política. Parlen en castellà. Parlen en veu prou alta perquè es sentí des de la taula veïna gairebé tot el que diuen.

—Pero ¡mira que Cambó hacerse republicano! — exclamava una de les reunides.

Són esposes de militars? Són filles d'algun important funcionari d'Hisenda?

—Són — ens aclarà un company — senyores de la Lliga.

Es tracta de la senyora Suqué de Casabó i la seva germana, nascudes a Reus; de la senyora Ribas de Miró, nascuda a Vilanova, i de la filla del senyor Ferrer i Piera, nascuda a Barcelona.

El savi de Buridan

El senyor Serra Hunter, actual Rector de la Universitat, haurà passat de la grisor més trista a la celebritat més joiosa.

L'home està encantat de la vida. Què més pot desitjar?

En moltes ocasions, però, lluitant en ell la realitat de la política i les il·lusions filosòfiques, l'Esquerra 1933 i la Grècia antiga.

Aleshores, el senyor Serra passa per uns moments de dubte.

Dubte d'alta volada.

Un dels seus deixebles més eixerits li ha trobat ja un motiu:

El savi de Buridan.

La Falç i «El Mall»

Ha sortit *El Mall*. És un setmanari de l'Esquerra, superortodox.

Coincidència: *El Mall* no ha aparegut fins que La Falç s'ha separat de l'Esquerra.

—Ho hauran fet expressament — remarca, a l'Ateneu, un militant del Bloc —. La Falç i *El Mall* ahora, tindrien por, potser, d'ésser titllats de comunistes.

Un càrrec per perdre-hi diners

En anunciar el govern Martínez Barrios que es procediria al nomenament de nous governadors, a alguns dels nomenats pel govern Lerroux no els arribava la camisa al cos. Començaren a bellugar-se com a desesperats per a conservar el lloc.

Sembla que un d'ells, lerrouxista, que fou destinat a una província bastant apartada, esgrímí com a argument, als senyors Martínez Barrios i Rico Abello, les pessetes que havia esmerçat en viatges.

—Si em treuen — ploriquejà —, hi hauré perdut diners.

L'argument ha fet efecte.

Viatge que assegura una cartera

L'objecció d'aqueix governador civil de província llunyana era, en molt bona part, fonamentada.

Però molt més ho hauria estat la que hauria pogut formular el senyor Sánchez Albornoz, al qual, com és sabut, féu venir expressament de l'Argentina el govern Lerroux.

—Demanarà danys i perjudicis... — es deia.

Mai no pensà, el senyor Sánchez Albornoz, a reclamar res. D'altra banda, mai no pensà tampoc ningú, dels cridats a formar ministeri, a deixar-lo sense cartera. El viatge l'hi havia assegurat.

Destra i sinistra

Els afiliats i afiliades a la *Derecha de Catalunya* estan tan enfurismats pels darrers fets polítics, que no saben on toquen. Dintre aquella organització hi ha dues tendències: la coneguda per *regionalista*, integrada per elements provinents de la Lliga i que, naturalment, voldrien prestar suport a la candidatura camboniana, i la coneguda per *espanyolista*, la qual ni vol sentir parlar d'En Joaquim M.ª Nadal.

—Antes que votar a la Lliga, votaremos a los radicales! — exclamava un senyoràs, tot baixant l'escala de l'entitat.

Però, en pendre cos el rumor que Lliga i radicals faran alí, varen facturar En José Bertrán y Güell cap a Madrid per tal de rebre una inspiració suprema.

El cert és que el mot d'ordre d'ara és aquest:

—Presentaremos candidatura propia, con José M.ª Primo de Rivera por bandera!

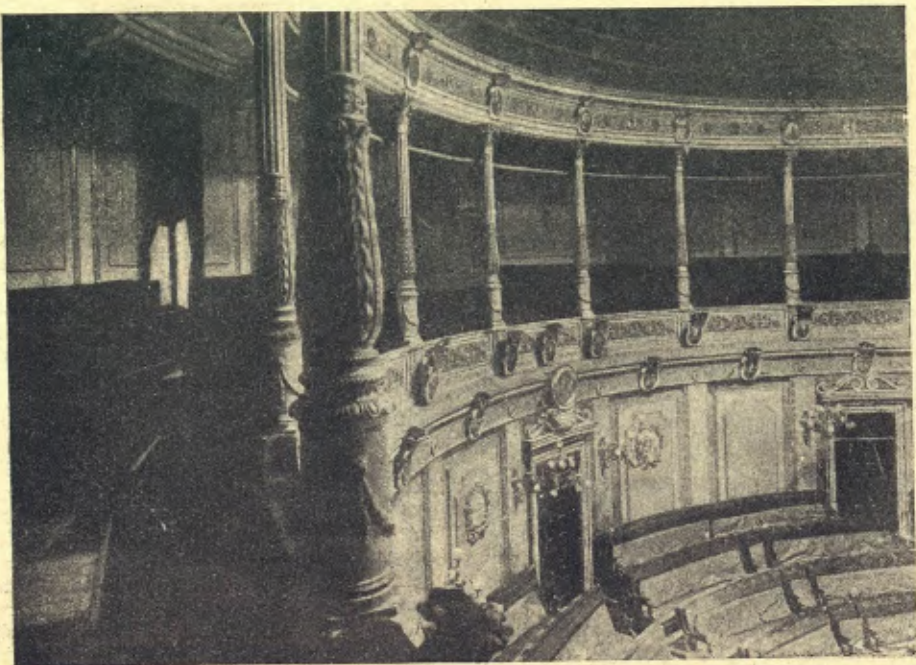
Propaganda a domicili

Els subscriptors d'una d'ambdues *Veus* s'han vist obsequiats, aquesta setmana, per una lletra del president del centre lliguer del districte respectiu, en la qual es fa constar, sense eufemismes, que el nom del destinatari ha estat indicat «pel propi senyor Cambó».

—Si no el conec de res! — exclama el pobre subscriptor.

L'endemà, unes dames totes endiumenjades es presenten al domicili del subscriptor, però aprofitant que el cap de casa sigui fora, i expliquen la faccècia a la seva dona, tot recaptant-li el vot.

—Oh, no en facin cas — digué una visitada —. Precisament, el meu marit és subscriptor de tots els diaris catalans!

Es aquí on caldrà defensar Catalunya

pot reaccionar d'altra manera que fent impossible el triomf de la Lliga. I això vol dir que s'imposa una unió d'esquerres.

Però les coses, encara que siguin evidents, no sempre troben la seva traducció dins la pràctica. No hi ha cap mena de dubte que si un d'aquests partits esquerrans es creu amb més força de la que té, perquè l'hagin cegat temps pròspers, serà molt difícil que els seus dirigents puguin mai convèncer els polítics de segon rengle que hi militen, que és arribada l'hora d'aplegar-se tots els que passen per damunt de tots els sagrats interessos de Catalunya i de la República. Les concupiscències individuals poden ésser males conselleres i deformar la realitat de forma que facin veure el blanc negre i el que és un perill real com un fantasma il·lusori. Sobretot en certs sectors de gent improvisada i poc culta — ens referim a dirigents que reiteradament han demostrat ésser molt inferiors al poble que els votava — seria molt possible que callés tota consideració d'ordre patriòtic i triomfés un criteri rodonament partidista. Del que pugui seguir-se'n, ells en són responsables. Tota l'obra que ha realitzat algun alt prestigi de Catalunya, quan la repassí el llibre de la història es reduirà, ben garbellada, a la consideració d'haver aconseguit en un moment solemne la unitat sentimental de la pàtria. Renunciar a tal paper, el dia que hom hi renunciï, equival a malguanyar-se i a reduir-se al no-res. Equival a desertar del deure.

Però els veritables republicans de la Catalunya autònoma saben que, passi el que passi, ells no desertaran. Perquè el deure del ciutadà no és pas de ficar-se amb càlculs sempre falsos, incerts i covards; a la manera dels antics combatents que rebien la consigna, al moment d'entrar en batalla, de no comptar el nombre dels enemics, sinó carregar i vèncer, l'home lliure digne d'aquest nom gloriós seguirà endavant sense girar la cara enrera i deixant als covards, als deslleials i als traïdors la responsabilitat plena del que es segueixi de llurs covardies, deslleialtats i traïcions.

I aquesta resolució de combatre fins a la fi ja és la victòria, vingui el que vingui. Els fills de la Barcelona de 1714 van guanyar per sempre la causa de Catalunya perquè no van pensar sinó en llur deure. Si haguessin estat covards no haurien caigut a la bretxa, però no s'hauria parlat mai més de Catalunya. Val la pena de pensar així i de tenir una fe veritable en la pàtria; perquè és l'única manera de no ésser mai vençut.

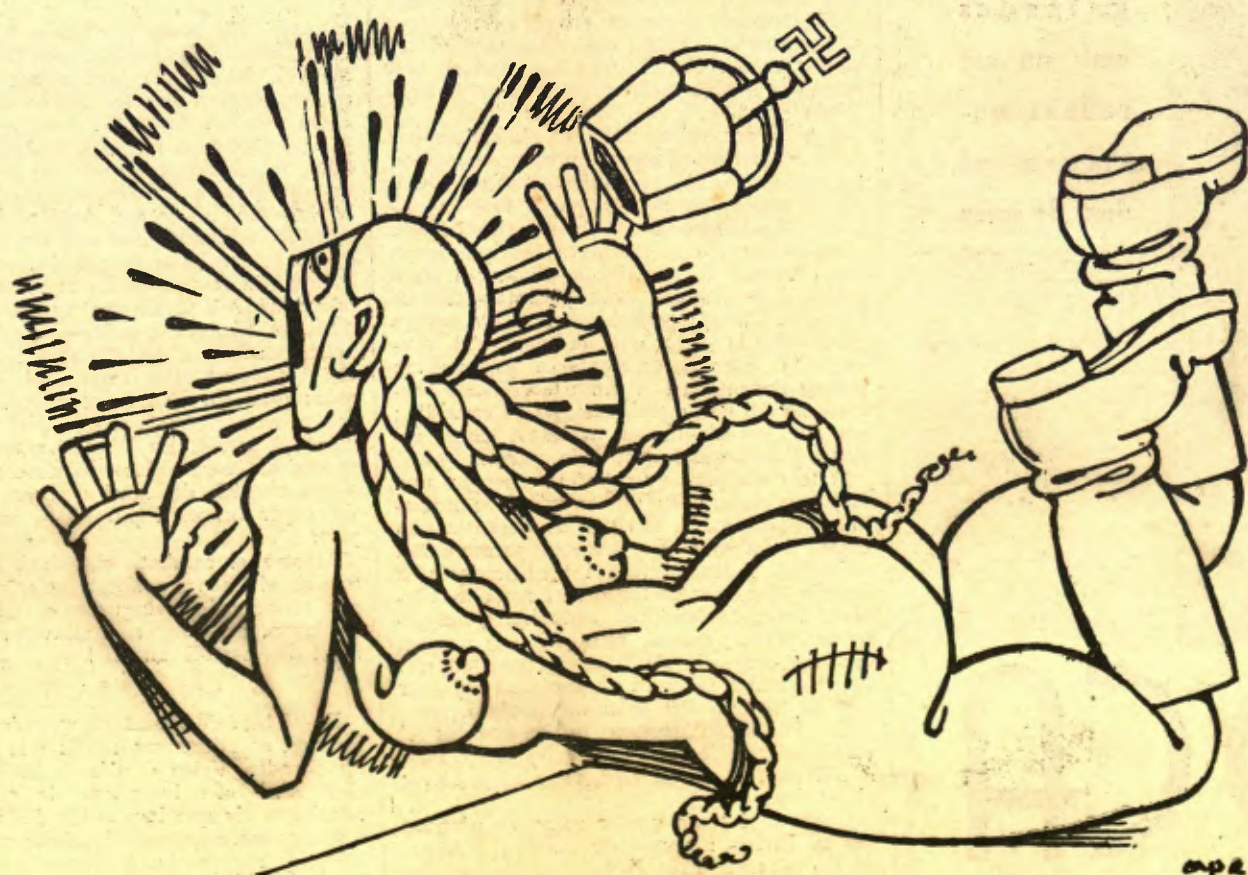
La necessitat d'una unió d'esquerres es veu més evident després de llegir els atacs, ja furibunds, ja insidiosos, que hi dedica la Lliga des de les columnes de *La Veu*. Tota la campanya que s'hi mou, portada amb la

tari ni és amb càlculs baixos que s'ha escrit la història dels pobles.

Nosaltres, davant d'aquesta hora incerta, sabem que hi ha una cosa incommovible com una roca: la nostra fe en la nostra pàtria i la idea del nostre deure com a catalans i republicans. Tot pot fallar, excepte aquests punts que s'aguanten ben fermes dintre les nostres consciències.

I ací ens situem i demanem que tots els que pensen com nosaltres vagin aplegats, i els altres, no. Així s'haurà destriat el camp. Per una banda, aquells que tenen un pensament i un cor. Per l'altra, els que consideren la política com una de tantes maneres de viure lluny del poble, ja sigui voltant-se de riqueses, ja d'enganyos.

Les eleccions vinentes tindran, sobretot, un caràcter ètic. Lluitaran les dues concepcions de la política. Com un deure o com un negoci. I la salut de Catalunya depèn de la victòria ràpida dels que volen que el nostre país tingui la representació que es mereix pel que és, pel que ha estat i pel que ambiciona.

EL TERCER REICH
L'estrella d'Alemanya és estrellar-se

SILUETES POLITIQUES

La Lliga Catalana

Lliga Catalana vingué al món, segons partida baptismal, entre els dies 3 i 4 de febrer de 1933. Hi ha, però, molts motius per a creure que no es tracta sinó d'un pseudònim d'una Lliga Regionalista bastant coneguda a casa nostra, la qual, amb un canvi de cognom, ha provat de reparar els estralls del temps i esborrar la petjada de certes males passes de tots conegudes.

La gent de Lliga Catalana és, verbalment, de la més catalanista que s'estila; més que ells gairebé no hi ha sinó el senyor

d'aquest partit, constituïa una causa de feblesa. Perquè en un moment donat, partits tan amics de l'oligarquia com ells, però que tenien l'avantatge de no dur a coll-i-be el pes mort d'una ideologia, els passaven al davant i els prenia la força i el fruit de l'esforç.

Això fou patent quan el general Primo de Rivera donà el seu cop d'Estat. En principi, la Lliga hi venia bé. Com a dictadura no hi tenia res a dir. Però hauria volgut que el general prometés alguna cosa a Cata-

Mirant a fora

On és Goering?

Es diu que Goering ja algun temps que ha desaparegut de Berlín. El seu interviu sensacional publicat a Paris-Soir ha estat una maniobra per a mistificar l'opinió. Es diu també que Goering ha pres uns vacances de dos mesos per a calmar els seus nervis, ja que té mania persecutòria.

En una paraula, que torna a estar tan boig com quan en 1925 fou tancat al manicomí de Langbro (Suècia), fet del qual el Llibre Bru dona informes aclaparadors. La tràgica farsa del procés de Leipzig ha contribuït a agreujar l'estat de l'executor material de l'incendi del Reichstag, el pla del qual fou obra de Goebbels. Els seus nervis de morfíman no han pogut resistir la tensió causada pel procés ni la por d'ésser trait per alguna imprudència de Van der Lubbe. I aquest foll que forma part del triúmvir que té Alemanya a les mans, ha hagut de reingressar en un manicomí.

L'hàbil Schacht

Persones que solen estar ben informades asseguren que el Dr. Schacht, president del Reichsbank, no aprova pas totes les iniciatives del nazisme triomfant. D'altra banda, hi ha governants hitlerians que troben una mica tebi l'antic campió de les tesis pangermanistes en matèria d'inflació.

Però el càrrec és bo i el Dr. Schacht, per tal de restar-hi, farà algunes concessions. Ja Stresemann havia dit:

—Schacht té tanta habilitat, que és capaç de convèncer-se ell mateix.

Malaparte i la tècnica

Tècnica del cop d'Estat havia valgut a Curzio Malaparte una anomenada mundial, i una fama de brillant per l'atreuiment de les seves paradoxes. Ara, aquest escriptor d'origen germànic, un dels doctrinaris del feixisme, ha estat detingut en arribar a Itàlia.

Potser no escriurà, com aquell altre italià, Silvio Pellico, Les meves presons; però podrà escriure una Tècnica de la detenció.

Negres i jueus

Els Estats Units no han estat pas dels països més tebis a protestar de la persecució hitleriana dels jueus. Però, a la vegada, tots els diaris negres sense excepció han posat el crit al del denunciant la hipocresia tanqui, que s'esgarria de les vexacions comeses a Alemanya i tolera els linxaments de negres.

El New York Amsterdam News publicava el dibuix que acompanya aquestes ratlles, en el qual l'ombra de Hitler porta la disfressa del Ku Klux Klan, l'organització perseguidora de catòlics, jueus i negres.

Un d'aquells diaris, el Pittsburgh Courier, ha dit que així com els jueus han estat el boc emissor triat pels nazis per a carregar-li el mort dels mals d'Alemanya, els negres ho seran si fracassa la política de Roosevelt.

Una frase de Briand

L'ha citada, creiem que per primera vegada, Lloyd George, no fa molt.

Un dia, a l'Assemblea de la Societat de les Nacions, algú parlava llargament d'una qüestió duanera interminable. Els oients, progressivament, es deixaven envair per una dolça somnolència. Només resistien, l'un al costat de l'altre, Briand i el delegat italià, Grandi.

—Veig que tenim la mateixa malaltia — digué Briand al seu veí.

—Quina? —preguntà l'italià, estranyat.

—L'insomni.

I una de Clemenceau

En un poble francès ha estat inaugurada una estàtua de Sarrien, que fou una vegada cap d'un govern on hi havia Clemenceau, Léon Bourgeois, Briand, Poincaré, Doumergue, Leygues, Sarraut...

Naturalment, ningú no s'explicava com un home tan obscur pogués presidir un gabinet tan brillant.

—Aquest govern — explicà el Tigre a un íntim — és com un canó. Ja sabeu allò d'aquell que explicava que per a fer un canó s'agafava un forat i es vullava d'acer... Sarrien és el forat.

Com en els contes

La setmana passada, en la més estricta imitació, es casava Moscicki, president de la República Polonesa, reelegit el maig passat gairebé unànimement. S'ha casat amb la seva secretària, Maria Dobrzanska Nogorna, transposant als temps moderns aquella llegenda dels reis que es casaven amb pastorettes.

Moscicki es dedicà tard a la política. Era un home de laboratori, inventor d'un condensador elèctric utilitzat en moltes emissores de ràdio, la de la Torre Eiffel entre elles.

EL PROXIM ORIENT

Incidents a Palestina

Les agències periodístiques han fet circular per l'univers del paper imprès la darrera inquietud del Pròxim Orient. A Palestina, el Comitè Executiu àrab s'ha pronunciat contra la immigració jueva. Ha estat declarada la vaga general, els àrabs han tancat llurs botigues i la policia patrulla pels carrers. Un despatx posterior ens assabenta d'una topada de manifestants àrabs que, turbulentment, feia saber l'actitud dessusdita i que ha ocasionat uns quants ferits. La situació continua essent delicadíssima.

una contrada tarragonina. Les terres estèrils podien fructificar: mancaven homes, cabals, esforç. Aleshores fou quan les energies esmerçades des de les darreries del segle XIX per grups de jueus abnegats, que s'establiren a Palestina cercant una vida voltada del record de la seva llar històrica, trobaren una unió i una empena definitiva. L'Agència Jueva per a la Palestina, de l'organització sionista, fou incorporada i reconeguda oficialment com a consellera de l'administració anglesa a Palestina, se-

La central elèctrica de Palestina

Què ha passat? O, millor dit, què és el que no deixa de passar a Palestina des de fa tants anys? Perquè, quan visiteu Orient, no podeu refiar-vos mai de l'aparent beatitud amb què us envolten els homes i el paisatge. La vida té una densitat tan viva que tota turbulència és immediatament ofegada per aquest superàvit de vitalitat que clou tots els gestos anormals i els fa invisibles. Hem vist a El Caire, per exemple, com la policia carregava contra un grup d'indígenes; una petita dispersió s'era produïda, però tot seguit els grumolls de la gentada es feien visibles allà mateix, amb un aire d'impassibilitat gairebé irritant. A Palestina sorprenen en la població un aire de pacífica resignació a la barreja ètnica — jueus, àrabs, cristians —; ningú no diria que, fa quatre anys, terribles carnatges havien tingut lloc pels carrers de Jerusalem — Jerusalem, tan plàcidament silenciosa! —. Solament, anant per les carreteres — cap a Betleem, o cap a Jericó — us sorprenia, en ple descampat, un destacament de soldats anglesos, curosament arreglats, que marcaven alegrement el pas, en mànegues de camisa, cantant una cançó de marxa. Era necessària la vigilància, doncs! Heus ací aquests despatxos que les agències periodístiques fan circular pel món.

La qüestió palestina és evidentment molt difícil; trigarem molts desennis a veure-la resolta. No s'és vanament Terra de Promissió d'un poble al qual les repetides persecucions exasperen la cohejança d'una llar. Altrament, el poble jueu no pot pas deixar de veure en la Palestina àdhuc un refugi material contra l'anti-semitisme ambient. (I no parlo pas solament d'Alemanya. A Turquia, a Grècia mateix, la política és o serà pròximament anti-semita, quan calgui Tsaldaris, que es judeo per el corason arieno, em deia un sefardí a Salònica.) Com és sabut, els jueus a Palestina tenen un estat de fet i un estat de dret. Anglaterra ha acariciat des de fa molt de temps de convertir Palestina en un país no àrab, sotmès i industriós. Aquesta organització — com acaba de declarar el líder àrab Sadey Mohamed Amin el Hussein — portaria com a terme trencar la unitat àrab fent desaparèixer el trait d'union entre els musulmans d'Àfrica i els d'Àsia.

Tot això explica a bastament la resolta protecció de la Gran Bretanya, feta explícita en la famosa declaració de Lord Balfour.

La declaració Balfour porta la data de 2 de novembre de 1917. En 1917, els voltants de Jaffa tenien l'estèril aparença del desert, el mateix desert espantósament dur i desesperat que es troba passat Jerusalem, camí de la Mar Morta. Però Jaffa és prop de l'aigua, prop d'unes terres suaus i cultivades, plenes de vinyes i d'oliveres, com

gons mandat de la Societat de les Nacions.

La feina feta des de 1917 fins a 1933 no més pot valorar-la qui ha travessat la Palestina i ha visitat les organitzacions de treball de les organitzacions sionistes.

La base de la intervenció sionista a Palestina és la colonització agrícola. Les comunitats jueves del món occidental han establert per a aquesta colonització unes granges d'ensinistrament; amb el certificat d'aptitud agrícola que atorguen aquestes granges, l'israelita pot passar a sotmetre's a la comunitat jueva de Palestina, que li ofereix un lloc en els treballs del camp, en una organització col·lectivista. Passat un temps, l'immigrant esdevé propietari d'una parcel·la de territori; solament depèn de l'organització en allò que sigui dictat com a norma general sobre la mena de treball i de cultiu a què s'ha de sotmetre la terra. Altrament esdevé membre actiu de la comunitat.

Per aquest procediment han estat roturades enormes extensions de terra — Vall de Jezreel, la plana Caiffa-Aere, la plana del Saron, etc. El centre de tota aquesta activitat és una ciutat nascuda vora el mar com un miracle; una ciutat projectada i realitzada en una quinzena d'anys; la ciutat moderna que podria somiar un urbanista de 1933 — asfalt, ciment, geometria, netedat, benestar. És la ciutat de Tel-Aviv, vora la mar blava, acolliment d'immigrants on no és possible trobar un sol home dedicat a la mendicitat.

Es comprèn l'interès d'Anglaterra a protegir la immigració jueva; fins i tot, a fer els ulls grossos en els requisits documentals, ara que els esdeveniments fan arribar precipitadament gentades en nombre insospitat. En tot cas seran gent arrelada a la terra, sotmesa i agraïda; i no pas nòmades o ferment de rebel·lió com els àrabs. Per altra banda, hom no sap estar-se de reconèixer una certa justícia en la població musulmana, acostumada a sentir-se com a únic element indígena — les colònies cristianes no compten — del país, evidentment deprimint ara, malgrat que la Declaració Balfour assegurava un respecte màxim per a totes les comunions.

G. D.-P.

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 14186

ROSSEND LLATES

SASTRERIA

Rebuda la més completa
col·lecció de vestits per
a HIVERN

F. VEHILS VIDAL

Direcció: M. PELLICER

7, Plaça Universitat, 7

PREUS LIMITATS

Gèneres d'alta qualitat i
colorits exclusius

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades
EFECES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ

que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la

Neurostènia Impotència (en totes les seves manifestacions),
mal de cap, cansament mental, pèrdua de
memòria, vertigenes, fatiga corporal, tremolors, dispàsia nerviosa,
palpitacions, histerisme i trastorns nerviosos en general de les
dones i tots els trastorns orgànics que tinguin per causa o origen esgotament nerviós.Les Gragees potencials del Dr. Soivré,
més que un medicament són un element essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós, regentant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esportistes en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciències, financers, artistes, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tota els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre's novament amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta prendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 6'60 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i America

NOTA.—Dirigit-se i tramitant 0'25 ptes. en segell de correu per al franquig a Oficines Laboratoris Sòk-targ, carrer del Ter, 16, Barcelona, rebreu gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i tractament d'aquestes malalties

Un present que us farà quedar bé.

Visiteu les GALERIES SYRA

ENCARREGUEU
ELS VOSTRES IMPRESOS
ARTÍSTICS I COMERCIALS ALS

TALLERS GRÀFICS
PATRICI ARNAU
VERDAGUER, CALLÍS, 3, 6 i 7
(DAVANT DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA)

ES LA CASA MÉS PERFECCIONADA EN LLIBRES RATLLATS, DE LUXE I EN TOTA CLASSE D'ENQUADERNACIONS. - ELEGANCIA I ECONOMIA EN ELS ENCÀRRICS. - EN CAS DE URGÈNCIA DEMANEU-LOS PEL TELÈFON 14856

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA

ANTONI MARTI

Màxima rapidesa ■ Màxima qualitat

AVINYÓ, 19, pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

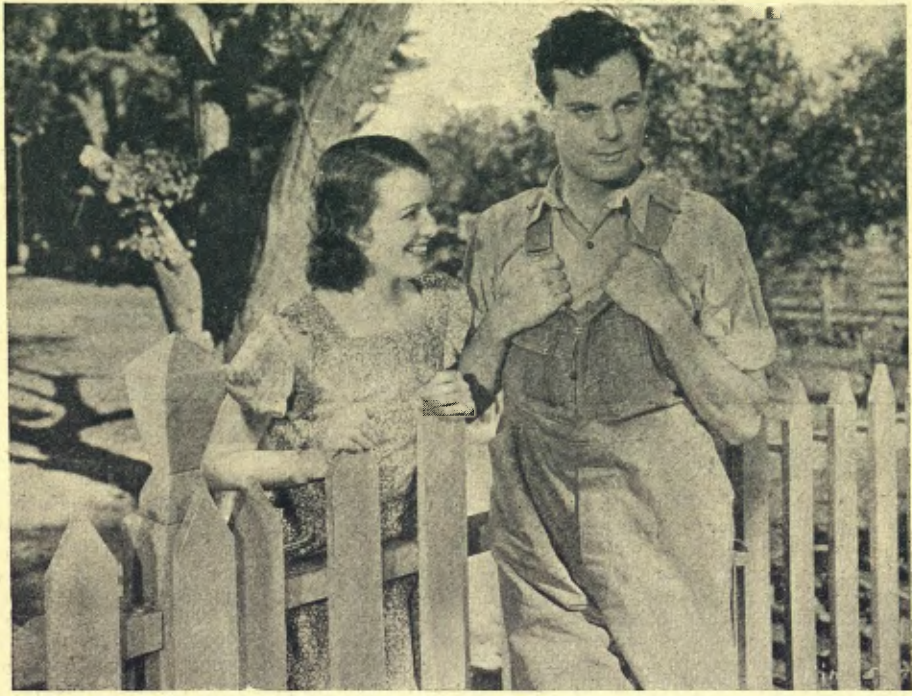
EL CINEMA

UN FILM DE HENRY KING

"La fira de la vida"

El cinema americà ens ha ofert una bona col·lecció de pel·lícules estimables sobre la gent del camp. La veritat és que ens entestem, quan ens referim a la vida americana, a suggerir l'espectacle sempre impressionant de les seves grans ciutats, l'exemple d'una joventut despreocupada fins a l'extrem, la tropicació del jazz, tota mena de coses que volen ésser l'exponent màxim de la vida social i urbana del segle XX, diem el punt vers el qual nosaltres, gent

cürència, tan incitant als ulls dels provincians que són els protagonistes, els incidents pintorescos dels concursos, l'alegria plena d'evocacions de les músiques de les barraques, el vertigen de les atraccions fortes, un món d'illusió, efímer i plaent. La fira dura un moment d'aquelles vides, però amb quina intensitat no es viu en aquells minuts! Per cadascú és una aventura diferent i després la fira es desmunta en un obrir i tancar d'ulls.

«La fira de la vida»

vella d'occident, més lents en la tasca de foragitar les habituds d'abans, ens encaminem a passos comptats. Precisament el cinema, ha fet molt bé la propaganda excitant d'aquest panorama ultra modern, però també, al costat d'aquests llampanys motius fotogràfics, el cinema americà, pel nostre bon esplai, no ha oblidat mai del tot aquella humanitat que és una part considerable de la nació: la gent del camp, la població dels llogarrets, els homes de les muntanyes.

La vida al camp ha procurat bona matèria als cineastes de talent i recordem avui mantes cintes en les quals fàcilment trobaríem un equivalent de la prosa de Francis Jammes. No hi ha precisament això en *La fira de la vida*, que acabem de veure, però aquest film ha tingut per nosaltres la rara virtut de provocar una sèrie de reminiscències cinematogràfiques. Parlem-ne.

La família d'una granja agrícola, tota atrafegada per anar a la fira de l'Estat que cada any té lloc. El pare encaparrat en la cria d'un porc que vol presentar a concurs, la mare acaparada per la confecció d'uns *puddings* que també aspiren a un premi, i els fills, noi i noia, amb la il·lusió de la partida pròxima, la fallera de divertir-se, i, en el fons del cor, l'esperança de l'aventura. Tota la família en l'expectació de la *State fair*.

La fira! La fira amb el vaivé de la con-

Un encert aquell panorama mòbil de la fira mig desmuntada, que la cambra — el moviment de la qual coincideix amb el dels protagonistes —, camí de retorn, descobreix ràpidament! És, diríeu, la rèplica del moviment amb què debuta el film i que equival a una descripció en forma d'esbós de la granja i els seus voltants.

Donat així en esquema, l'assumpte de *La fira de la vida* ja suggereix les seves extraordinàries virtuts cinematogràfiques. Henry King ha fet un bon film. Amb un tema tan bo, tanmateix, no era possible aconseguir quelcom de millor? Potser sí; diríem que moltes d'aquelles virtuts que suggereix el tema hi són més aviat latents que no pas explícites. La frivolitat poètica no resta mai afínada i un hom no pot menys de pensar com altres directors que s'han trobat amb motius semblants haurien explicat la cosa! Paul Fejos, per exemple, autor de *Soledad*, exemple incomparable de film en forma cíclica i doncs amb una morfologia semblant a la d'aquell que ens ocupa ara. O bé Sam Taylor, l'humorista ple de bonhomia, animador de Mary Pickford, entès en els itineraris de la tendresa femenina. També hem pensat en Alfred Santell, únic en l'art de trasplantar en un llenguatge animat la poesia idíl·lica i tranquil·la del camp, la fomesia de la gent de pagès, tot aplegat dins una atmosfera lluminosa i optimista. I finalment, impossible no pensar en Frank Borzage, descobridor de Janet Gaynor i amb el seu tot d'ensomni i d'illusió... L'experiència fóra curiosa, però no treuria cap mèrit a Henry King.

Henry King, autor de *La germana blanca*, ha fet un film del tot correcte, encara que un xic fred. Fotografia sobria, estil clar, evitant malabarismes tècnics, tan temptadors en els temes del parc d'atraccions, portant el moviment del film a un moviment acompanyat, sense divagar mai, al contrari, cenyint-se a l'objecte del film i refiant-ho tot a la idea global. Volem dir que no hi ha incidents inútils, sinó que tots guarden entre ells una correlació satisfactòria. El sentit de la composició, tan indispensable per a satisfer una sensibilitat doblada d'intel·ligència, és, en aquest film, clar i precís.

Will Rogers és el gran actor de sempre. Bonhomia, humor divertit, ell fa un paper rigorosament verdic.

Janet Gaynor, gentil com sempre, sense aconseguir l'emoció de les seves pel·lícules mudes, està inspirada i comunica amb la seva presència un aire de candorositat a la cinta, caire que creiem que no és del tot absent en les intencions dels realitzadors. A desgrat dels seus mals aspectes, entre aquesta actitud que amenaça esdevenir pueril, o aquella actitud de neurastènia, ridícula, de tantes altres *vetettes*, ens quedem encara amb Janet Gaynor.

En el número vinent parlarem de les estrenes d'aquesta setmana que s'ho valguin, perquè de totes és quasi materialment impossible.

Portem ja avui nou estrenes, dins aquesta sola setmana.

JOSEP PALAU

PANORAMA

Dorothea Wieck a Hollywood

Dorothea Wieck, que es féu conèixer en *Noies d'uniforme*, ha estat enrolada pel cinema americà. Ja ha començat a rodar-se el film en el qual treballarà, junt amb nou ex-estrelles del cinema mut: Julianne Johnston (partenària de Douglas en *El lladre de Bagdad*), Mary Mac Laren, Maude Fealy, Margaret Fealy, Carol Holloway, Rhea Mitchell, Ann Lehr, Georgia Kane, Louise Dresser i Sarah Padden. Totes aquestes fan papers de monja, ja que l'acció de *Cradle Song* es desenrotlla en un convent. Per ara, diuen que aquest film serà una de les produccions més sumptuoses de la temporada.

Si no troben res millor per elegir-la, malament.

"Alice in Wonderland"

Una vegada, una nena de vuit anys demanà a un professor de matemàtiques d'Oxford que li expliqués un conte. I el professor es va sentir inspirat i va improvisar una història meravellosa. Anys més tard, aquella nena, Alice Liddell, demanà al professor, Charles Dagon, que escrivís el conte explicat aquella tarda. I el llibre fou *Alicia al País de les Meravelles*, publicat amb el pseudònim de Lewis Carroll i del qual Josep Carner féu una traducció catalana. Lewis Carroll ja és mort, i Alicia té vuitanta anys i es diu Mrs. Hargraves. Però l'altra Alicia, la del llibre, viu en la imaginació dels infants de tots els països.

I ara *Alicia al País de les Meravelles* serà objecte d'una transposició cinematogràfica, segons notícies que vénen d'Amèrica. I afegeixen que per al paper de protagonista s'ha triat entre dues mil candidates. La tria ha recaigut sobre Charlotte Henry, que fa un any debutà en el cinema amb un film titulat *Lena Rivers*, i fa menys temps en el teatre amb *Growing Pains*. Charlotte Henry, que té disset o divuit anys, havia considerat que la seva petita estatura li era un gran handicap; però ara li han trobat un paper a mida. També figura en el repartiment d'*Alice in Wonderland*, Charles Laughton, potser el millor actor anglès, intèrpret de *La vida privada d'Enric VIII*, film del qual no hem llegit sinó elogis.

Contra els doblatges

Caldrà insistir tant com calgui en la campanya contra els doblatges. No ja solament els aficionats més cultivats al cinema són enemics del procediment, sinó també una gran part del públic que només va al cinema a passar l'estona, però vol passar-l'hi agradablement.

Això no sols act, sinó pertot. A França també l'opinió intel·ligent es gira contra els doblatges, i en contrast amb l'excusa d'algunes cases segons les quals els públics de províncies preferien versions franceses, llegim al darrer *Pour Vous* les protestes d'aficionats de Lyon i de Bordeus declarant-se partidaris de les versions originals amb subtítols en francès.

A veure si serà possible, a Barcelona, que la crítica cinematogràfica s'ocupi amb una mica més de combativitat d'aquesta qüestió. Per poc que badem, només es podran veure les versions originals en sessions de prova — a les quals no poden assistir gaires persones — o els dies d'estrena, i encara gràcies.

El film de la S. de les N.

En 1925, Henry Dupuy-Mazuel va preparar un film oficial de la Societat de les Nacions. Però, no havent arribat a un acord amb el secretari general, el pla no aconseguí la seva realització.

En 1928, el cap del servei cinematogràfic de la S. de les N., Charrère, representant el projecte, proposava que Jacques Feyder rodés el film. Però els alemanys volien que aquesta tasca els fos confiada i el projecte tampoc tirà endavant.

Enguany, s'ha reproduït la temptativa. Derso, el conegut dibuixant, col·laborador de Kelen, féu un *scénario*, però no semblà bo a la Comissió de cooperació intel·lectual, i encarregà la feina a Jules Destree, ex-ministre belga, el qual demanà la col·laboració de Derso.

Aquest film debuta per una mena d'història novel·lada en la qual apareixen alguns precursors i antecessors de la S. de les N. Pierre Dubois, el Congrés d'Utrecht, Rousseau, Kant, Napoleó, Nobel. Acabat aquest preàmbul, ve el gran documental sobre la institució ginebrina.

Aquest film seria editat en quatre idiomes almenys. I ho diem en condicional perquè sembla que aquest film no serà rodad, almenys tal com n'han escrit el *scénario* Destree i Derso. Potser sortiria més a compte encarregar-lo solament a uns professionals.

Però, al capdavant, cal reconèixer que el públic trobarà més fotogràfia en un vol d'avions o en unes maniobres navals, que en una pel·lícula sobre la benemèrita Societat de les Nacions.

La propaganda cinematogràfica

Actualment, la propaganda comercial no crida ni gesticula com abans. S'ha civilitzat. I aquella abundància grotesca de superlatius ja no s'estila. Aquells elogis ditiràmics ja no es porten. És clar que l'analfabet que la guerra va enriquir o el curt de gambals que no s'ha pogut treure del damunt el senyorestevisme que ha heretat dels seus ascendents, exigeixen encara que el megàfon dels rètols lluminosos cridi als quatre vents el nom dels seus productes i

catàlegs. No gaire vells, no. Mirem els de 1932. Una marca es qualifica d'*oro de ley de la pantalla*. Una altra d'*aristocràcia del film*. Aquella d'*heraldo de la nueva era de la prosperidad*. A un director li diuen *mago*. A un artista, *astro refulgente, idolo que entusiasma las multitudes*. Tots els films són *obras maestras, cumbre, monstruo, la producción que el mundo entero espera, película inmortal, arrollador torrente de pasiones, formidable triunfo de la hechizadora*.

Films pròxims: «Menja de taurons»

que tota la primera pàgina dels diaris lloï amb fraseologia inflamada la seva mercaderia. Però aquestes excepcions escassegen. I avui, el comerciant intel·ligent és partidari de la sobrietat. Quan anuncia els seus gèneres, procura que aquests anuncis no semblin publicitat. Els exemples abunden.

Entre altres, els films de propaganda que un artista català, molt popular i que habitualment resideix a París, va produir temps enrera. Ací van els *scénarios* d'alguns que es projectaven en els cinemes francesos. Al bell mig d'un carrer de ciutat, una senyora es desmaia. Un agent i una portera l'asseuen en una cadira. Però aquesta s'esfondra sota el pes respectable de la dama. Conflicte. Desorientació. Fins que un individu, des d'un terrat, llença una altra cadira. Aquesta arriba a terra intacta. I resisteix perfectament el pes respectable de la dama. Pux que — ho explica un subtítol — *les meubles Levitan sont garantis pour longtemps*. En un altre film, la mateixa frase és escrita per una taula que uns esperitistes aconseguïen fer parlar després de manipular-la laboriosament. I heus ací un altre *scénario*. Aquesta pel·lícula s'inicia amb uns quants plans del Coliseu de Roma, subratllats per un rètol que fa: *Les augustes pierres du Colisée ont attiré toujours les poètes et les artistes*. En l'escena següent — una plaça —, un d'aquests artistes — xamberg i *lavallière* — pinta amb gesticulació delirant i posats d'aliucinat. Una pila de badocs el contemplen. Però, oh Muses esquivades, la inspiració li fa figa. El nostre home es desespera. S'estira la cabellera indòmita. Es contorsiona tràgicament. A la fi, les Muses invocades l'escolten. La inspiració retorna. I pinta que pintaràs! Aleshores, arriba tot un senyoràs — copalta i leïssac — que s'atura davant el quadro. Fascinat, exclama: «L'hi compro!» I un primer pla de la tela mostra al públic allò que l'artista hi havia pintat: unes lletres que deien: *J'aime mieux le Colisée de Paris* (un café popular). Aquests petits films de propaganda són un model d'*esprit* i de simplicitat. I, en jugar amb tanta de malícia amb l'imprevist — el cop de teatre final — tenen molta més eficàcia que tots els adjectius sensorials de la propaganda bunyol. Model d'*esprit* i de simplicitat. I, sobretot, de sobrietat. Tanta com la de l'anunci d'aquell sastre parisenc: *...si, però X vesteix millor*. O com la de la frase del famós capeller barceloní: *X és qualitat*. Si. Actualment, la propaganda comercial no crida ni gesticula com abans. Si, evidentment, hi ha excepcions. A les que ja hem esmentat, afegim la del cinema.

La propaganda cinematogràfica també ha evolucionat. Però ho ha fet en sentit invers. D'una certa sobrietat, ha anat a parar als superlatius més catastròfics. Cada any, el rècord del ditirambe és batut. Com més anem, menys valem. Proves? Repassem

X... Edificant, oi? Però tot això no és res al costat d'allò que el 1933 ens ha ofert. Vegeu-ho. No inventem. Copiem, simplement. Una casa anuncia *La película del siglo*. Què m'has dit! Una altra li replica amb *La película de todos los siglos*. I anar fent! Però ara ve el més divertit. Una distribuïdora, en el prefaci del seu catàleg, després de deixar com un drap brut els seus col·legues — visca la companyonia! — perquè abusen de classificacions que qualifica d'absurdes, massa prodigades i ridícules, afirma que ella no necessita res de tot això. Va bé, pensem. Vaja, això millora. La sobrietat s'imposa. I, ens apremem a obrir les pàgines d'un catàleg que s'anuncia així de prometedora. I a la segona pàgina trobem *supremo idolo de la pantalla, fascinadora, electrizante, caso de alucinación universal, juego divino, sublimidad y poesia...* I a les altres pàgines ensopeguem amb *lo más grande que hasta hoy se ha realizado, la producción que conmueve al mundo, cimas del patetismo, grandiosidad de la epopeya, espectáculo colosal...* Però prou... Comentaris? Ja els farà el lector. Als amants del cinema, ens cau la cara de vergonya en constatar que, mentre la propaganda comercial cada dia té més sentit comú, la cinematogràfica és envilida per una imaginació febril, digna d'un protagonista de conte marselles o andalus. Senyors, una mica més de contenció, si us plau!

SEBASTIÀ GASCH

TIVOLI

AVUI GRAN ESDEVENIMENT

PRESENTACIÓ DE L'INIMITABLE CÒMIC

amb LYDA ROBERTI i les formoses GOLDWYN GIRLS

Una hora i mitja de rialles

Direcció de LEO Mc CAREY

Números coreogràfics de Busby Berkeley

Música i cançons de Bert Halmar i Harry Ruby

PRODUCCIÓ: SAMUEL GOLDWYN dels Artistes Associats

URQUINAONA

L'excelsa actriu en la seva més bella producció, amb

ERIC VON STROHEIM

Es desparten localitats amb 3 dies d'anticipació

Passeig de Gràcia, 57. — Telèfon 79681 De les 3 tarda a la 1 matinata

REPORTATGE CINEAC DE PARÍS

L'Amor de Joan Simon

Primer dibuix sonor editat a Espanya

NOTICIARI FOX SONOR

Notícies d'Espanya

Les festes del Pilar a Saragossa, El Govern premia els serveis de la Guàrdia Civil, i altres

La Casa de l'Hipòpota (Documental)

NOTICIARI FOX SONOR

(Internacional)

Nous detalls de la Revolució a Cuba, Anglaterra guanya Austràlia en rugby, i altres

Les Coves d'Artà, explicat en espanyol

Tots els espectacles passats, presents i futurs' empal·lideixen davant

El més gran de tots els temps

EL TEATRE

TEATRES NACIONALS SOVIETICS

El teatre ucranianà

Abans de la revolució no existia a Rússia més que un sol teatre nacional: el teatre rus propiament dit, el qual havia assolit una perfecció gairebé absoluta, i res no havia d'envejar als teatres d'Occident. El Teatre d'Art i el Petit Teatre, de Moscou; el Teatre Dramàtic i l'Opera, de Leningrad; el Kamerny, els teatres Korsch i Vakhtangov, etc., etc., eren tan coneguts a Europa i tan prestigiosos com la Comèdia francesa o la Scala de Milà. Però damunt el vast territori imperial no hi havia res més.

Aquesta trista realitat era una conseqüència de la política que imposaven els tsars, els quals tenien interès a imposar per tot la cultura russa i a favorir la creació de teatres russos a tots els centres importants de població, al propi temps que posaven tota mena d'obstacles a les escenes autòctones. És per això que la veritable història dels teatres nacionals de la U. R. S. S. no comença fins l'any 1917.

Efectivament, el règim soviètic, que no té interès a imposar cap cultura determinada i que ha acceptat sempre el principi de les nacionalitats, no solament va deixar en llibertat els teatres nacionals, ans bé va encoratjar llur desenvolupament. Gràcies a aquesta política, la Unió Soviètica passarà a la història amb el mèrit d'èsser el país que ha fet a l'escena moderna una aportació més vasta i més variada.

Avui parlarem d'un d'aquests teatres nacionals: del teatre ucranianà.

Ukrània, que abans de la revolució no tenia cap teatre propi, compta avui amb un moviment teatral abundant.

L'any 1917 va ésser fundat el Teatre dels Joves, que donà origen als dos grans teatres ucranians d'avui: el Beresil i el teatre Franko.

El Beresil va néixer el 1925 i es va presentar al públic amb un programa que el definia com «una organització social, amb una ideologia de classe». «Actua» —afegia el manifest— dins el domini de l'edificació soviètica, pels mètodes de l'Art, inspirant-se en el leninisme i en el marxisme. Combat per a la realització de la revolució social, i ben particularment per la cultura comunista.

Del punt de mira nacional, era més con-

cret el manifest del teatre Franko. Deia: «Una de les nostres tasques essencials consisteix a crear un teatre ucranianà que estigui, per les seves realitzacions, al nivell del teatre europeu, i la ideologia del qual s'adapti a les exigències del nou públic, tot conservant la seva originalitat nacional. Seguirem el nostre camí propi per a l'acompliment de les nostres tasques. Aquest camí és el realisme; la veritat de la vida, l'ideal manifestat en formes imposades pel moment.»

A Ukrània hi ha actualment quatre òperes nacionals. Hi ha teatres a Kharkov, Kiev, Odessa, Dniepropetrovsk, etc., i més de quinze teatres d'òbrers i pàgesos fan *tournees* força importants. A partir de la Revolució hom hi ha vist formar-se conjunts d'excel·lents actors, i s'han revelat dramaturgs i *régisseurs* d'indiscutible vàlua.

Es remarcable com aquestes companyies han reeixit a organitzar llur públic, organització que és un dels millors resultats assolits per les noves tendències teatrals ucranianes. Vora el 80 per 100 dels espectadors pertanyen a cooperatives teatrals, i això assegura a l'escena nacional una base econòmica important. Quin bell exemple per a Catalunya, on cada temporada de teatre català és una autèntica aventura financera i artística...

Vers l'any 1926 començà el teatre d'Ukrània a formar el seu repertori. Malgrat de tractar-se d'un teatre incipient, alguns autors hi han aconseguit àmplia glòria, principalment: Kulisch, amb les seves obres *El 97* i *La Commune*; a les estepes, i Mikitenko, autor de *La dictadura* i *Lluvi, estrelles*!

El gran desenrotllament dels cercles teatrals de la joventut proletària és, en l'evolució del teatre ucranianà, un factor d'extraordinària importància. Aquests cercles actuen intensament als clubs i als camps de tot el país; es reproduïxen, es multipliquen miraculosament, fins el punt que, avui, molts milers de joves ucranians participen activament en la rebrotada de l'art escènic pàiral i són una reserva inesgotable dels comedians professionals.

Un d'aquests teatres amateurs, el Krasnozavodski, fundat l'any 1928, ja fou representat a la I Olimpíada teatral i artística de la U. R. S. S. (1930). Es integren damunt l'escena després d'haver fet a la fàbrica llur jornada reglamentària. Tan sols uns quants membres són professionals.

Aquesta agrupació és particularment interessant, car es dedica a la recerca d'una forma específicament ucraniana del teatre de masses. Aquest curiós experiment es realitza pel mètode del realisme constructiu, i els propis orientadors el defineixen i concreten així: «Participació activa en l'edificació socialista; difusió de la cultura nacional entre les multituds proletàries, les quals es tracta d'enrolar en el moviment; interpretació dialèctica dels fets, de les imatges i dels problemes de l'actualitat, així com dels esdeveniments històrics, des d'un punt de vista proletari de classe».

Evidentment, aquestes tendències no tindran gaires partidaris a casa nostra. Però, és que el teatre català té cap tendència que pugui fer honor al segle en el qual vivim?

ARTUR PERUCHO

L'ENSENYAMENT DRAMATIC

Una defensa desgraciada

Cap a mitjans del mes passat, el Conservatori del Liceu va fer públiques unes quantes notícies amb referència a la reorganització que s'està portant a terme en les seves ensenyances, als seus plans i als seus projectes — alguns dels quals ja en plena realització —, per tal de dotar els assistents a les classes de la seva Secció d'Art Dramàtic, d'aquell mínim de cultura general, de coneixements literaris, artístics i històrics que tan útil els ha d'ésser en l'exercici de

Millàs-Raurell invoca l'actuació pretèrita de la Institució per contraposar-la a la iniciada pel Conservatori, cosa que no és pas d'una excessiva habilitat. Qualsevol que tingui una mica de memòria s'adonarà prou bé de la inconsistència d'aquesta invocació.

Els bons serveis prestats per l'Escola almenys podrien veure's traduïts en algun resultat, i si aquest resultat és el panorama actual del nostre art escènic i el capteniment del seu públic, sobre tots els comen-

Millàs-Raurell

la seva futura activitat. Ha calgut que arribés a la presència del Conservatori un home com Ferran Valls i Taberner perquè hom es preocupés de donar als aprenents d'actor de casa nostra aquella mica de preparació intel·lectual inexcusable si és que es vol fer alguna cosa que valgui la pena en qualsevol activitat humana.

En donar aquestes noves als seus lectors, un diari del matí preguntava pel seu compte què hauriem de fer d'aquella antiga Escola Catalana d'Art Dramàtic que en temps de la dictadura fou convertida alegrement i sense la més petita resistència en *Instituto de Teatro Nacional* i que avui és la incògnita i misteriosa Institució del Teatre de la Generalitat, en el cas que prengui increment, com sembla que pendrà, aquesta nova activitat que unes persones solvents donen actualment a l'Escola del Liceu.

La Institució del Teatre, de la qual es pot dir que ningú no sap altra cosa que els diners que s'ha arribat a engolir sense cap profit per al país ni per al teatre, i que ha passat per tots els seus diversos avatars sota la mateixa inamovible direcció, com és natural, continua encastellada en el seu misteri. Però ha sortit a la seva defensa el senyor Millàs-Raurell. No parla per a res de la interrogació que més amunt esmentem, però hi contesta ben de dret prenent peu en un *Full de dietari* de Carles Soldevila en el qual aquest escriptor es queixava de la duplicitat d'ensenyament que representa el funcionament simultani de l'escola del Liceu i de la Institució, advocant per una fusió o coordinació que fes desaparèixer aquesta duplicitat. L'autor de *La llotja* sortí la passada setmana amb un article a *Las Noticias* on s'abandonava a un emocionant elogi de l'eficiència i del patriotisme de l'antiquíssima Institució — anquillosada a través de tots els seus canvis de nom —, bo i atacant la incipient tasca del Conservatori, contra el qual brandava i tot una amenaça de les altures per al dia que arribés a presentar una concurrència seriosa — com de fet ja ho és ara que tot just comença — a la inoperant escola que sortia a defensar el nostre autor.

Millàs-Raurell ha escrit un article ple de fum i d'idees vagues, de promeses reticents que no concreten res i d'insinuacions que no porten enlloc quant al que pugui fer o hagi fet l'Escola d'Art Dramàtic. L'únic que es veu clar en el seu article és que se l'estima d'allò més i que li fa una nosa horrible la del Conservatori. I li fa nosa en aquell aspecte que més consideració i estima ha de merèixer per part de tots aquells que desitzen una mica de to i de qualitat per a les coses de la nostra terra: el seu propòsit de dotar els nostres futurs actors d'un utilitat cultural de què fins ara han estat completament privats i que tothom tantes vegades ha hagut de trobar que els mancava.

Un públic inexistent i una tristíssima manca de gust, de cultura, d'orientació, de sensibilitat, d'idoneïtat fins pel senzill treball escènic — deixant de banda tot criteri de tendència o de doctrina — en els aficiats i professionals que hem vist actuar a casa nostra no són pas per acreditar cap ensenyament. Salvades dues o tres personalitats dels uns i dels altres, més o menys discretes, més o menys estimables, però sempre corregibles, que es pot dir que s'han hagut de fer sols i haurien arribat allà mateix on són encara que no hagués existit mai l'Escola d'Art Dramàtic, la resta és, en veritat, ben poca cosa. No creiem que Millàs vulgui abonar les seves cabòtiques i quasi inexistent ensenyances ni tampoc, en parlar d'actuacions passades, que vulgui referir-se a les de l'*Instituto Nacional del Teatro* amb aquella famosa Exposició del Teatre que va fer veure que organitzava, i altres coses que encara esgarrien aquells que les recorden.

Si Millàs-Raurell vol comparar el que comença a fer el Conservatori amb el que es farà a la Institució, no és gens descaminat que hom cregui que el millor partit que es pot pendre és el d'esperar que aquesta es posi en marxa, i llavors es podran fer totes les comparacions que calgui. Opinar sobre allò que no es coneix és, certament, cosa molt difícil.

Es veritat, però, que Millàs-Raurell ja sap bé sobre què opina. Ens diu que està en el secret d'un grapat de coses, coses que es guarda com d'escaldrar-se de fer-nos saber. Amb paraules misterioses ens fa saber que hi ha mant projecte de novetats, de reformes, de reorganització de l'ensenyament per als actors, i ens notifica que existeixen, allà on han d'existir, moltes iniciatives i plans i programes i idees que bullen i fermenten i que un dia o altre hom ens farà saber.

I fins — ai las! — ens diu que, ara, la Institució reorganitzada no es limitarà pas a l'educació dels actors, sinó que ha de fer néixer en el nostre poble una nova afició per a l'art teatral.

Això és el més concret que ens diu Millàs-Raurell amb referència a tots aquests bells plans que hom es reserva per quan sigui hora. I ací, entre els núvols i boires de l'article que contemtem veiem apuntar una figura que no ens és desconeguda. La d'aquell famós projecte del Teatre del Poble que tan poca gràcia va fer a ningú quan, fa un cert temps, va ésser-nos presentat amb tota pompa en una àurea safata on hi havia gravats tots els tòpics de la inconsciència més optimista i de l'arbitrisme més bufanúvols.

De moment, però, les classes del Conservatori ja rutilen, i totes aquestes il·lusions dramàtico-burocràtiques de què ens parla Millàs-Raurell no s'han concretat en res encara. Quan hom ens ho expliqui amb claredat, podrem tornar a parlar-ne.

JOAN CORTES

LLANTERNA

Una òpera de Schilling

Com que els directors d'orquestra jueus foren bandejats d'Alemanya, von Schilling es trobà director de l'Opera Municipal de Berlín. Però no havia de fruir gaire del càrrec, ja que morí al cap de poc temps del seu nomenament.

En honor de la seva memòria, el teatre que dirigí ha reprès una òpera de von Schilling, *Mona Lisa*, escrita en 1915. Però sembla que els que volien fer-ne un músic «nacional» s'han equivocat. El tema és escabros, tant des del punt de vista moral com religiós. Ja quan s'estrenà, el clergat protestà i els crítics blasmaron el sadisme de l'autor. No fa gaire, encara, una revista musical acusava von Schilling d'ésser un dels culpables de la derrota d'Alemanya, per haver fet representar, en plena guerra, una obra tan poc alemanya i tan immoral com *Mona Lisa*.

La comprensió

Alfred Savoir ha estrenat, a París, *Maria*, drama d'una actriu envellida que abandona el seu amant, un príncep, a la seva filla adoptiva. Parlant d'aquesta obra, l'autor ha començat per generalitzar:

«Un autor no ha d'esperar, ni àdhuc desitjar, la justícia de la crítica. Poc importa el judici sobre una obra, mentre el crític hagi demostrat comprensió. Tan aviat com l'autor fa una provatura que vol sortir de l'ordinari — és a dir, quan la comprensió de la crítica seria més desitjable que mai — aleshores la crítica falla.»

«La provatura tan aviat és acollida amb entusiasme, com per exemple *El mal de la joventut*, que és una obra dolenta, com és acollida amb horror i fastic, com *César i Cleopatra* de Shaw, que és una obra mestra. Però allò que se'n diu compresa, no ho és mai, o gairebé mai, i encara per ben pocs.»

Però Savoir reconeix que en general la seva obra, si no ha agradat a alguns, ha estat compresa, i fa aquesta remarc que caldria que tinguessin present tots els que fan d'incompresos:

«Un autor, quan constata que la seva obra no ha estat compresa, hauria de mirar si s'ha expressat prou bé.»

Victor Ducange

Ara que tant s'estila commemorar o almenys recordar els centenaris, anotem el de Ducange, que morí el 15 d'octubre de 1833 després d'haver fet plorar durant vint anys el galliner de l'ambigu Comique de París (que no tenia res de comic).

Perquè es tingui una idea dels melodrames de Ducange, heus-en ací alguns títols: *El coronel i el soldat* o *la llei militar*, *Teresa* o *l'orfeneta de Ginebra*, *Elodia* o *la verge del monestir*, *Trenta anys o la vida d'un jugador*, *El jesuïta*, etc., etc.

I encara millor idea en donarà aquesta frase que Teresa, «l'orfeneta de Ginebra», dirigeix a Walther, el seu perseguidor:

«Ah! Sóc una víctima destinada a la dissort; però cal triar entre l'infortuni que m'aclapara i l'horror de portar el vostre nom! Si, cruel, la misèria, l'oprobri, el patibul em semblen menys horribles que pertànyer a un monstre com vos!... Oh, mare meua! No envileï la sang que de tu vaig rebre! Bàrbar, que heu venut als meus enemics les llàgrimes que vesso!» Etc., etc.

I el públic del galliner, que havia pagat mig franc, en sentir això també vessava llàgrimes sobre el de platea que havia pagat un franc vuitanta.

FOX presenta a

CATALINA BARCENA

en

LA VIUDA ROMANTICA

FOX

ELI/A LANDI

EMARIDO DE LA AMAZONA

ACTUALIDADES

Rambá Catalunya, 37 - Teléfono 11701

- Pathé Journal
Notícies d'actualitat
- Revista Femenina
DESFILADA DE FEMINA
Documental en espanyol
- Eclair Journal
ELS SOVIETS ESPORTIUS
Document gràfic de la vida esportiva de la U. R. S. S.

Continua de 11 del matí a 1 de la nit
Programa exclusiu d'aquest saló
Entrada única: 1 pesseta
Dimegnes i festius, 1'50 pessetes

Capitol

AVUI L'EXIT

las dos huérfanas

ROSINE DEREAN
GABRIEL GABRIO
H. FRANCEY

Una pel·lícula sublime en ARTE i EMOCIÓN

El drama més emocionant de tots els temps
La pel·lícula de més forta realitat i humanisme

COLISEUM

DILLUNS ESTRENA

Dos grans ídols del públic en una comèdia original i moderníssima

Casada por Azar

con **Clark GABLE**
Carole LOMBARD
Dorothy MACKAILL

ES UN FILM **PARAMOUNT**

DIVENDRES NIT

Fantàsio

U FILMS PRESENTA

Codo por el amore
POR JAN KIEPURA
CLAUDIE CLEVE

El tenor de la veu meravellós en dels millors films de l'any

PRODUCCIÓ:
UFILMS RABINOWITSCH-PRESSBURGER

LE LLETRE

ASPECTES DE LA NOVEL·LA MODERNA

Declaracions de Maurois per a "Mirador"

L'autor de *Climats* vist de prop ens ha semblat menys anglesat que el Maurois de les fotografies. L'hem trobat prim i estilitzat com una figura de Laboureur, l'illustrador dels seus llibres. Durant la seva estada a Barcelona no ha negat el somriure a ningú. Comprehem que Maurois hagi confessat: «Voleu saber el meu defecte més perillós? La politesse i la correcció.» Fa poc un articulista l'anomenava «el perfecte gentleman».

natges, de parlar-nos de l'ànima dels herois, de tractar dels sentiments i passions dels éssers i, per contra, silenci o descuiden, com si no existís, el món i la realitat que envolta les persones. Assenyalam com una forma d'expressió del novel·lista d'ara l'anomenat monòleg interior.

Maurois contesta: —Resulta insuficient i incompleta la forma de monòleg interior usada per alguns novel·listes, és a dir, el procediment con-

litat, els documents. Destacaré un autor. Mauriac ha publicat, en aquest període, la seva millor novel·la, *Le naufragé de vipères*. Els documents, en definitiva, no els hem de veure sinó com els materials que han de servir de base per a bastir una obra. Aquest és el caràcter del document.

Per si la literatura documental pot fer mal a la novel·la, li recordem l'orientació de l'escriptor alemany Wilhelm Fershofen. Aquest novel·lista publica la seva novel·la *El llop Fenris* sense cap indicació de nom d'autor per aconseguir una major objectivitat. I la novel·la es compon de documents. Tèggrams, retalls de diaris, cartes, declaracions de testimonis, etc. La novel·la sembla talment els actes judicials d'una causa criminal o civil.

Maurois fa observar: —Noteu que, en aquest cas, els documents per si sols no formen la novel·la. La novel·la es crea després que Wilhelm Fershofen ha escollit els materials. I la tria dels detalls és la característica essencial de tota obra d'art. La ciència o la història pot acumular materials i fets sobre un mateix punt, sense seleccionar-los. L'artista ha de triar-los. —La novel·la ha d'ésser clara, per exemple, com les vostres, o obscura com les de Joyce i altres novel·listes?

En el transcurs de la conversa ens referim al novel·lista James Joyce que cada dia complica més la seva prosa. En la seva nova obra, *Work in progress*, Joyce bat el rècord en dificultats. Fa deu anys que l'està escrivint. El novel·lista irlandès arriba a canviar l'ortografia dels mots i no respectar la sintaxi tradicional. I, estimant insuficient l'anglès, utilitza paraules de tots els idiomes estrangers.

Maurois opina: —La novel·la en la seva forma literària no ha de tenir tenebres. Jo no sento una admiració incondicional per Joyce. Crec que l'hermetisme s'ha de reservar a la poesia. En aquest punt, gairebé puc dir que coincideixo amb Paul Valéry, el meu millor amic. El prosista en la forma ha de cercar la llum i, sempre que l'art ho permeti, ha d'aconseguir una precisió matemàtica en l'ús i significació dels mots. L'obscuritat i l'ambigüitat de les paraules deixem-les per al poeta.

—Coteau ha afirmat que el poema ha d'ésser irrefutable i convincent com una equació matemàtica resolta.

—No ho comparteixo.

—La intriga i l'acció són imprescindibles en la novel·la?

A aquesta pregunta contesta: —La intriga, encara que no sigui essencial, no pot menysprear-se. Jo procuro que les meves novel·les tinguin una acció. En aquest ordre us donaré un consell: en tota novel·la els personatges han de fer la intriga, però no la intriga els personatges. L'acció s'ha de supeditar als herois.

—Marcel Proust va escriure la seva obra sense seguir cap acció.

—Proust, com a primer novel·lista contemporani, constitueix una excepció.

—Voleu esmentar l'autor que ha tingut més habilitat a combinar les intrigues?

—Balzac, en les seves obres, adaptà, amb molta justesa, la intriga als personatges.

—Què opineu dels personatges i del marc o teatre on es desenvolupa una novel·la?

El novel·lista — remarca —, a través dels herois i heroïnes imaginats, expressa els seus sentiments i neguits, mentre que el lector en ells s'hi reconeix i s'hi retroba.

—I l'ambient?

—Opino com Mauriac. S'han de conèixer tots els recons i detalls del teatre, del lloc, on viuran i es mouran els personatges. Les meves novel·les sempre es desenvolupen a Normandia, el meu país natal; a París, on fa tants anys que visc, i al Périgord, la comarca de la meua esposa.

—No escriuriu una novel·la amb acció en un altre país?

—No! Precisament tinc un bon tema de novel·la, uns fets esdevinguts a Anglaterra, i, per això, no l'escriuré mai. No en conel·leria l'ambient.

—Quines són les vint millors novel·les de la literatura nova?

El novel·lista vacilla uns instants.

—Novelles de tots els països?

—Sí.

—Literatura de post-guerra?

—Sí.

—D'improvís es fa difícil indicar obres. Acudint i segons la vostra llista, jo potser escolliria: Marcel Proust, *La recherche du temps perdu*, indiscutible; de François Mauriac, *Le naufragé de vipères*; Romain Rolland, *Jean-Christophe*...

—També la vostra novel·la *Climats* — interrompen nosaltres.

—Després, trobo bé: Duhamel, *Confession de minuit*; Schnitzler, *La senyoreta Elsa*; Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway*; Stefan Zweig, *Amok*; Charles-Louis Philippe, *Bubu de Montparnasse*; Katherine Mansfield, *Felicitat*; Louis Hémon, *Marie Chapdelaine*; Maurice Baring, *Daphne Adeane*; André Gide, *Les faux monnayeurs*; Lawrence, l'obra traduïda al francès amb el títol de *Le serpent à plumes*; no oblidem Huxley amb *Counterpoint*; Rosamond Lehmann, *Poussière* segons la traducció francesa; Joyce, *Ulysses*; Paul Morand, *Lewis et Irène*; E. M. Remarque, *Res de nou a l'Oest*; Margaret Kennedy, *La nimfa constant*...

L'autor de *Les discours du Dr. O'Grady* acaba la conversa aquí tot dedicant unes paraules amables per als seus nombrosos lectors barcelonins.

J. CABRE I OLIVA

A les GALERIES SYRA trobareu els presents de més bon gust i qualitat
Diputació, 262 - Telèfon 18710

DEL PEDESTAL A LA PRESÓ

Curzio Malaparte

Un telegrama de l'oficiosa Agència Stefani ha anunciat la detenció de Curzio Malaparte en arribar a Roma, sota la greu acusació — greu segons les lleis mussolinianes — d'haver fet propaganda antifeixista a l'estranger.

La notícia ha causat sorpresa, sobretot en els medis literaris, perquè si és veritat que Virginio Gayda i Telesio Interlandi, directors respectivament del *Giornale d'Italia* i del *Tevere*, havien atacat vivament Curzio Malaparte quan aquest, ara fa dos anys, es traslladà a París, on publicà la *Technique du coup d'Etat* — obra que desplaçà al dictador, sia per ésser publicada a l'estranger, sia també per algunes parts del text —, Malaparte es defensà amb arguments prou persuasius. Digué que els editors italians li havien ofert quantitats irrisòries pel seu llibre,

Itàlia, les quals el revelaren com a fort escriptor, tant per la cultura com per la forma literària, i un polemista d'una violència que superava — i ja és dir — la que en aquell temps era corrent en la premsa italiana.

Fou el primer que s'esforçà a donar una doctrina al règim feixista, i també el primer de fer-lo veure com un valor — com un perill, per nosaltres — europeu (*L'Italia contro l'Europa*, 1928).

En 1928 publicà en el gran diari de Nàpols *Il Mattino* — aleshores dirigit per l'ex-secretari del partit feixista, Sasanelli —, un article en què deia, entre altres coses, que ningú no tenia el dret de considerar el duce com un semblant, sinó com un ésser quasi diví, i per tant no se'l podia tractar amb familiaritat. Aquest article era conseqüència d'un incident que féu enraonar molt en els medis periodístics. El redactor cap del *Popolò di Roma* era un tal Bastiani, amic d'infantesa de Mussolini, i, naturalment, quan l'anomenava ho feia sempre pel nom: «Benito ha dit...», Benito vol...», etc. Mussolini ho va saber, i manà cridar Bastiani; aquest, traspassada la porta, avançava cap a la taula on seia el duce, el qual el féu aturar amb un gest, mentre deia amb veu dura:

—Quan tingueu ocasió de parlar de mi, recordeu-vos sempre de dir: Sa Excehència el cap del govern. Entesos? Podeu retirar-vos.

Bastiani no va explicar mai a ningú aquesta «conversa»; però l'anècdota corria perquè Mussolini volia que servís d'avertència.

L'article del *Mattino* valgué a Malaparte un ascens: de redactor cap del diari napolità passà a director de *La Stampa* de Torí, amb cinc-cents mil llires anuals. Al cap de dos anys de direcció del diari torinès — des del punt de vista periodístic, exercida amb molta traça —, Malaparte hagué de cedir el lloc a Augusto Turati — ex-secretari del partit i ànima de les organitzacions juvenils; avui també en desgràcia i tancat no se sap a on —, i es traslladà a París, on dirigia una col·lecció que publicava l'editor Bernard Grasset.

Després de les obres esmentades, Malaparte havia publicat *Intelligenza di Lenin*, *Europa vivente*, *L'arcidiano*, i uns quants volums de narracions literàries. La seva vàlua intel·lectual l'havia fet destacar entre els rengles feixistes, on no abunden certament els escriptors de talla.

Malaparte havia de lliurar un original a un editor de Londres, i no menys que una biografia de Mussolini. El manuscrit ha estat lliurat ja? És ben guardat a l'estranger, o ha caigut en mans de la policia feixista?

No sabem si Curzio Malaparte ha estat efectivament un feixista sincer. Probablement l'article del *Mattino* que li valgué la direcció de *La Stampa*, era irònic. Però el que sabem és que era un gran escriptor i que, donada la seva joventut, per la qual poden ésser-li perdonades moltes lleugereses, encara es podia esperar molt més d'ell. Ara deuria ésser confinat a la trista illa de Ponza, destinada a deportats, o tancat a les presons de Regina Coeli, i mentre hi hagi feixisme a Itàlia no podrà salvar les fronteres.

Quin geni malèfic va induir-lo a tornar a Itàlia?

TIGGIS

FIGURINS

MODES D'HIVERN 1933-34

Revistes Franceses, Americanes, etc.

Grans salons amb taules d'exposició

Entrada lliure

Llibreria Francesa

RAMBLA DEL CENTRE, 8 i 10

Sucursal: PASSEIG DE GRÀCIA, 87
BARCELONA

Exit en la mida

Corbates innarrugables

Pijames a bon preu

JAUME I, 11

Telèfon 11655

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus: Apartat 190

Telegr.: "Carburas"

BARCELONA

Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcu-banya (Corunya) : : OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova : : ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova : : FERRO MANGANES : : FERRO SILICI : : SOCARRIMAT I SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits : : CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica : : GENERADORS, BUIFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

Maurois i la seva muller, al Conferència Club

Al Conferència Club, Maurois escollí per tema el procés de creació d'una novel·la. La conferència pronunciada a Barcelona va ésser una nova versió, posada al dia, i esmaltada d'anècdotes, de la seva obra *Aspects de la Biographie*. Ell sap trobar el to ponderat que ha de tenir la conferència per a un públic no especialitzat. Un to ni massa profund ni massa lleuger.

André Maurois, completant aquesta conferència, i amb destinació a MIRADOR, ens féu uns interessants declaracions entorn de la novel·la moderna. Amb una amabilitat exquisida va acollir-nos i va respondre a totes les preguntes que li vam formular.

—Creieu que, en les novel·les, el món exterior que rodeja els personatges, no compta?

Aclarim a l'autor de *Meïpe* el sentit de la nostra pregunta. Els novel·listes moderns, com Proust, Mauriac, Schnitzler, Woolf, Duhamel, etc., es preocupen preferentment de presentar-nos la psicologia dels perso-

sistent a seguir el curs dels esdeveniments com si estiguéssim amagats en un recó de l'ànima del protagonista.

—Condemneu el monòleg interior?

—Parem esment. Les meves reserves no suposen una condemna. En reconec alguns dels seus avantatges. Principalment per a l'escriptor que no li costa tant de treball escriure en aquesta forma. Però cal tenir present que la vida no és sols psicologia, sinó també la realitat de fora nostre. Una novel·la que negligeixi els fets exteriors no resta completa i acabada.

—En la vostra novel·la *Climats* oferiu en primer terme la psicologia dels personatges.

—En efecte. *Climats* podem classificar-la com a novel·la psicològica. Però, després, en *Le cercle de famille*, ja em fixo més en l'univers que rodeja els protagonistes. I en la meua pròxima novel·la important, que ara estic escrivint, i per cert serà una novel·la política, tot succeirà de part de fora. Crec més aviat que la novel·la moderna, rectificant el camí emprat, traslladarà l'acció a la vida exterior.

—Com es titularà la vostra novel·la política?

—Encara no ho he pensat.

—Us agrada la política?

—No m'interessa.

—Però, escriviu algun assaig d'economia política?

—Tot novel·lista hauria d'escriure estudis d'economia política. En l'economia es descobreix l'explicació dels fets del nostre temps.

—Al vostre entendre, quins són els novel·listes modèlics?

—Per equilibri i coneixedors del *métier*, no em cansaré mai de recomanar Balzac, injustament menyspreat, Stendhal, Tolstoi, Txècov i Dickens.

—Els documents, les biografies, les memòries, publicats en aquests dos anys darrers, passen al davant, en qualitat, a les novel·les?

Maurois, el propulso de les biografies novel·lades, ho nega:

—No! Les novel·les avantatgen, en qua-

Acaba de sortir l'edició il·lustrada de l'obra de OKAKURA KAKUZO

EL LLIBRE DEL TE

Traducció de MARÇAL PINEDA

Original presentació

Preu: 6 pessetes

Administració i venda:

Llibreria Catalònia
3, Ronda de Sant Pere, 3

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Viatge col·lectiu a

ROMA

amb motiu del matx UZCUDUM-CARNERA

8 dies de deliciós viatge, per pessetes 312, tot comprès

Sortida: 20 d'octubre

DEMANI FASCICLE EXPLICATIU

LES ARTS I ELS ARTISTES

CINQUANTA ANYS

La Sala Parés

Avui un fet eminentment ciutadà supera un fet artístic. Davant la celebració dels cinquanta anys de la Sala Parés, les arts plàstiques es fan enrerar i deixen el pas lliure als records de més pur barcelonisme, en actitud d'homenatge a la funció espiritual que des de 1883 porta a cap aquesta Sala Parés que, àdhuc per nosaltres, els que no hem arribat a copsar-ne la seva brillant època vuitcentista, té la virtut d'encendre els llums de l'emoció davant la rosada fulla de la seva

costat de la immensa literatura del campar rosegat.

Si al nostre país visqués regularment representat aquell culte que a la tradició de tot l'autòcton i sensible tenen els pobles que toquen de peus a terra, i si no es veïes arrossegat per una centripeta tamborinada política, el fet de celebrar la Sala Parés la seva festa, hauria hagut d'ésser oficial i tot.

Potser caldria explicar i fer tangiblement divulgat que fa cinquanta anys que s'exposa

LA REPRESA D'UNA TRADICIÓ

Un esgrafiador

Els nostres conciutadans van poder veure l'excel·lent restauració que es dué a terme, farà cosa d'uns dos anys, a la casa de l'antic Gremi dels Velers, avui Col·legi de l'Art Major de la Seda. L'arquitecte Jeroni Martorell, no tan sols va saber restablir la seva antiga forma a les parts de l'edifici que foren restaurades, sinó que també va saber — cosa bon xic més difícil — interpretar l'essència de l'estil d'aquella excel·lent mostra de la nostra arquitectura civil a meitats del segle XVIII, obra de Joan Garrido, quan li calgué modificar de la seva estructura exterior diversos elements que les exigències de la seva habilitació per a les necessitats modernes obligaven a transformar.

La part més seriosa, però, i la que representava més perill, era la construcció del nou cos d'edifici que s'havia d'adjuntar a l'antic. Calia que fos més que un senzill estegit del que s'ampliava i, bo i modificant la massa general d'aquest, calia també que no la canviés en tanta de manera que li fes perdre totalment el seu caràcter. Martorell es sortí bé de la seva comesa; l'afegit fou fet, i ho va ésser harmònicament; l'assimilació de les característiques de la construcció de Garrido fou una cosa viva i ajustada. En movimentar la massa general de l'edifici — antigament adossada a d'altres construccions —, que formava un sol angle en dues fatxades, fent-lo plegar en altres diversos i diverses, li donà una nova gràcia que no arribava a destruir la seva primitiva concepció.

Però la feina de Martorell en més d'un aspecte hauria estat impossible de dur a terme si no hagués pogut trobar auxiliars idonis per a l'execució dels seus plans. Per això és que l'arquitecte va voler confiar la realització d'aquelles coses per a les quals es necessitava més cura a persones en les quals pogués confiar en absolut quant a la seva comprensió del que s'havia de fer i quant a capacitat d'efectuar-ho, persones a l'arbitri de les quals pogués abandonar-se amb tota tranquil·litat.

No cal dir, doncs, que allà on Martorell hagué de cercar amb més interès una persona que respongués al que es necessitava, fou en la part referent a la restauració dels vells esgrafiats de l'edifici i la invenció dels que havien d'ornamentar les noves fatxades que s'estaven construint. Els altres detalls, més dependents de la mateixa construcció i estructura de l'edifici, eren per aquest mateix motiu sota la seva inspiració directa, i podia fixar-los ja per endavant, i els seus realitzadors podien limitar-se a seguir les seves indicacions.

L'esgrafiats, en canvi, superposició ornamental plana, que no afecta per a res les condicions arquitectòniques d'allà on s'aplica, havia d'ésser un treball que fos executat per algú ben idoni, no tan sols amb la concepció general dels de l'edifici, sinó amb l'esperit de la seva restauració; no tan sols possessor de tota la tècnica necessària, sinó d'un gust segur i d'una comprensió exacta del que s'havia de fer. I Martorell trobà aquest algú en la persona de l'escultor Ferran Serra i Sala.

A Ferran Serra fou doncs encarregada la feina, i se'n sortí de la manera que tots podem veure. Realitzà en l'antiga Casa dels Velers no tant una restauració precisa i fidel d'aquelles colossals cariatides, columnes, cistelles i amoretos, com una re-creació viva i sentida del seu estil.

De les activitats de Ferran Serra, que ha sabut assimilar-se l'esperit dels nostres vells estils, cisellant la pedra a la manera dels mestres gòtics i barrocs, treu bon partit el nostre servei de conservació de monuments, encarregant-li feines delicades i de tant compromís com ho és, en un altre ram, aquesta dels esgrafiats de la Casa dels Velers. Serra ha estudiat profundament les diverses tècniques antigues i els materials damunt els quals eren exercitades, ha treballat llargament en estudis arqueològics i, sobretot, no s'ha cansat de dibuixar i d'observar les característiques de tots els models que li passaven per davant dels ulls.

Aquest artista, que practica mil activitats diferents, per bé que totes encaminades en aquest mateix sentit artístic-arqueològic, ha retrobat el sentit de la tradició en la seva tècnica i en la seva concepció. Els seus treballs en marbre, en terra cuita, en pedra, ressuscitant un o altre dels estils antics, són alguna cosa més que un pastitxo sense ànima, són una nova creació d'aquell estil, on trobareu aquell mateix escalf emocional que trobeu en les seves produccions originals. Les execucions de Serra no són una sen-

Esgrafiats de Ferran Serra, a Piera

zilla còpia d'uns determinats elements decoratius, expressius o representatius, sinó que són el producte d'una assimilació intensa de l'esperit que els donà vida.

Si ho poguérem veure en la casa de l'Art Major de la Seda, de Barcelona, ho hem pogut veure també a la fatxada del col·leccionista d'art senyor Martí Estany, a la vila de Piera, i en els diversos indrets de la propietat del senyor Víctor Riu, a la mateixa població, un aspecte de la qual publiquem amb aquest fascicle.

Aquests bells gravats damunt l'estuc que realitza Serra, com diem més amunt, ressusciten l'antic esperit i l'antiga tècnica dels esgrafiats catalans, aquells esgrafiats que caracteritzaren durant el segle XVIII la decoració exterior de tantes cases barcelonines i de fora Barcelona, per on s'anaren estent, de tantes masies, amb la seva abundor de símbols i alegories, amb la seva profusió ornamental, amb els seus retallats, amb els seus rascats, amb els seus contrastos de clarobscur, amb les seves columnes, cornucòpies, gerres, garlandes, cistelles, flors, fruita, angelets i nimfes, tapant el material més o menys roí que hi ha al seu darrera. Perduda ja completament aquesta tradició, és en les mans de Ferran Serra que s'ha retrobat.

Si lloa mereix l'artista que amb el seu esforç i el seu talent ha fet viure d'aquesta manera el seu treball actual amb l'ànima del bell barroc català, quant el vell i el nou amb una felicitat consecució, bé ha de merèixer aplaudiment també el capteniment d'aquelles persones que saben aprofitar les seves dots i li demanen que les exerceixi en l'embelliment de llurs vivendes. Exemple que podriem enfrontar amb el que ens donen tants propietaris que no tenen altre concepte de la seva funció social que el de l'ostentació del seu mal gust amb les pensades sumptuàries més exorbitades i ridícules.

ADAM COSCOLL

Félicien Rops

El centenari del dibuixant i aiguafortista Félicien Rops (nascut en 1833, mort en 1898) ha estat celebrat discretament. Fora de la seva ciutat natal, Namur, la commemoració a penes ha consistit en altra cosa sinó en articles.

Rops, nat a Bèlgica, amb un avi hongarès, una àvia espanyola, era francès d'adopció i fou sobretot il·lustrant autors francesos que es féu cèlebre, després d'haver debutat en petits periòdics satírics de Brusselles, un dels quals, *Uylenspiegel*, fundà ell mateix en 1856. Il·lustrà, sobretot, llibres per a Poulet-Malassis, l'editor de Baudelaire i protector dels poetes joves... i que, és clar, s'arruïnà. Els bibliòfils arribaren a apreciar molt les edicions il·lustrades per Rops, entre les quals n'hi ha moltes de llibertines. Els col·leccionistes d'estampes galants també recerquen àvidament les làmines gravades per ell. Rops tingué una fama de satànic i pervers que avui, a uns quants anys de distància, ens fa somriure una mica. La culpa d'això la té sobretot J.-K. Huysmans, que li dedicà una quarantena de pàgines en *Ceritains* que són un admirable model de literatura aplicada a la crítica d'art.

«La Luxúria — diu Huysmans — no ha infantat, per la seva banda, cap obra realment forta. I ha calgut arribar fins al nostre temps per a trobar un artista que hagi pensat a explorar realment aqueixes regions antíctiques desconegudes per l'art. Adoptant el vell concepte de l'Edat mitjana, que l'home flota entre el Bé i el Mal, es debat entre Déu i el Diable, entre la Puresa que és d'essència divina i la Luxúria que és el mateix Dimoni, Rops, amb una ànima de primitiu a l'inrevés, ha aconseguit l'obra inversa de Memlinc; ha penetrat, resumit el satanisme en unes admirables planxes que són com a invencions, com a símbols, com a art incisiu i nerviós, feroç i dolgut, úniques de debò.»

No tant, no tant. Huysmans i altres intel·lectuals del seu temps han prestat a Rops més del que tenia. Aquest «tzigan belga que satanitzava», segons frase d'Alphonse Daudet, no tenia res de complicat, ni de pervers, ni de satànic, encara que hagi il·lustrat *Les Diaboliques* de Barbey d'Aurevilly, i produït sèries de làmines destinades als inferns de les biblioteques.

Més aviat és de creure, amb André Salmon, que si si dibuixava aquella *Temptació de Sant Antoni*, per exemple, no fou més que un pretext per a posar una dona nua, d'esquena, a cavall d'una escombra. Tot el pretès satanisme de Rops procedeix de quatre accessoris i del títol que posava a les seves composicions. De vegades, ni l'anècdota de què arrenca no el pot fer ésser satànic. Fill d'un país de *kermesses*, de sensualitat directa i gens complicada, es plaia en aquell tipus femení, bé de carns, que ja fa anys que no s'estila. Aquelles mosses nues amb mitges negres, amb aquella cintura prima, obra d'una cotilla rígida, entre les exuberàncies de dalt i de baix, ara fan somriure més que esgarriar, per més que voltades de tot l'*atrezzo* que Huysmans posava en joc per a descriure aquelles misses negres que els adolescents llegeixen d'amagat.

Voler veure en aquestes dones, com volia el bon Huysmans, «la Dona essencial i fora

Un frontispici de Rops

dels temps, la Bèstia metzinosa i nua, la mercenària de les Tenebres, la serva absoluta del Diable, i en les seves obres la pintura de «l'èxtasi demoníac com d'altres han pintat les embranzides místiques», és realment afició a complicar les coses. Precisament avui trobem que aquelles dones són massa del temps de l'autor, unes bones camperoles sense malícia o unes minyones que han tirat per mal cap, i les obres de Rops una prova més dels estralls de la literatura en les arts plàstiques i una demostració dels perills d'il·lustrar llibres. (Aquella primera edició completa de les *Poesies* de Mallarmé — Deman, Brusselles, 1900 —, amb un frontispici de Rops!)

Pobre Huysmans, que veia das *ewig Weibliche* en les dones de Rops!

Cristalls de Bohèmia, Vidres esmaltats
GALERIES SYRA
Diputació, 262 - Telèfon 18710

Exit en la mida
Corbates innarrables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

Josep Viladomat — Figura

vida i anecdotari, perquè, encara que lluny, ens posa davant els ulls una mica de temps agafat a les seves postrimeries fent-nos veure la darrera escena del senyor Parés amagat darrera un moble d'angle recopilant els grans de pols i encara sentint per miracle el darrer refec de la sedosa faldilla de fi de segle.

Aquesta sala, la barcelonina per antonomàsia, ha començat les festes dels seus cinquanta anys. Enorme quantitat de dies d'ofertir les seves parets per a penjar-hi les obres dels assenyats, dels revolucionaris, dels fracassats, mig segle de donar ressonància a criteris oposats, d'oïr les tempestuoses paraules de les rebentades i les líriques dels triomfs. Això al costat del carrer Petritxol,

pintura amb regularitat, que es ven pintura, que es treballa, que es discuteix, que es malparla, que es glorifica...

Caldria igualment tonificar molts dels que van pujant, exposant-los una meravellosa trajectòria artística, fent-los entendre que no tot són miserables entusiasmes falsament patriòtics i socials, posant-los enfrontats amb aquesta cinta semi-secular en la qual veuríem una successió que ha fet per la nostra col·lectivitat bastant més de positiu que tot el dels seus guinyolescos personatges amb les seves tràgiques intervencions a la nostra vida de l'esperit tan malmenada.

Hem dit caldria. Caldria, però, sumir-se en la resignació.

Serem els mateixos, ben segur, que amb

Domènec Carles — Blanes

gran centre de moda, gran artèria on s'havien deixat caure les mirades progenitores de l'actual moment, amable sedàs ciutadà on s'erigia el punt de partida d'un elogi o de la calúmnia sense conseqüències. Nosaltres els barcelonins, els que no hem renunciat a les nostres autèntiques coses, els que encara aguantem amb esforços desesperats l'alenada de la vella ciutat, els que apliquem de la millor manera possible les injeccions d'oli camforat a aquest cor que la política i les passions d'avui ens fan escapar de les mans, a la Sala Parés tenim una mena de compte-corrent inexhaustible.

S'ha modernitzat, li han sortit a la cara els colors de la post-guerra, s'ha empeltat del ritme d'avui, no hi ha dubte que segueix la marxa del dia; però en el fons hi ha quelcom de subtil i immaterial que s'aferma a la pàgina de la història, que oscilla en un buit devastat.

Fa una mica l'efecte del poble vell, amb els carrers asfaltats i les cases noves posades en peu sobre les ruïnes palpitànt i al

una única idea absolutament patriòtica, civilitzada i sensible, farem els silenciosos honors a la patina modernitzada de la vella Sala Parés del vell carrer de Petritxol, orejats per l'aire que ve del Pi i atrets per l'atàvica cridaneria comercial de l'augusta Portaferrissa.

En aquesta inauguració dels actes commemoratius del cinquantenari que es succeiran durant tota la temporada, s'han aplegat les obres d'una nombrosíssima col·lecció d'artistes actuals, entre les quals es troben molt ben representades les més rellevants personalitats que porten la pauta en les diverses tendències. Es un model d'exposició col·lectiva, perquè si bé no presenta, en caràcter general, cap obra genialíssima, en canvi es mou en un nivell de gran interès, cosa molt difícil d'obtenir quan al catàleg hi ha impresos almenys cent vint-i-cinc noms, salvant naturalment falles lamentables que no citem per sostenir el criteri de no posar ni una gota de mel ni de fel en unes paraules la intenció màxima de les quals és comentar, dintre la nostra actualitat, la consecució de la primera meitat de segle de la Sala Parés.

ENRIC F. GUAL

raspalls per a tots els usos
articles de neteja—objectes per a presents
rambla catalunya, 40

SERVEI ELECTRIC PER A AUTOMOBILS

Exide
ACUMULADORS
CARACI ELECTRIC
CARRER MOYA ARIBAU I DIAGONAL

SALA Busquets

Ha sortit el
Catàleg de l'Exposició Col·lectiva d'Art Català actual
Visiteu-la

Pròxima inauguració dels nous salons d'Exposició de Mobiliari

Passeig de Gràcia, 36

RADIO I DISCOS

L'aplicació del pla de Lucerna

Des de la darrera assemblea general que precedia la Conferència de Lucerna, la Unió Internacional de Radiodifusió havia decidit de reunir-se a Amsterdam el mes d'octubre de 1933. Aquesta nova reunió és particularment important, ja que s'hi ha de decidir de portar a la pràctica el nou pla de Lucerna per al repartiment de les longituds d'ona, que deu aplicar-se el dia 15 de gener de 1934 a les 0 h. 1 m. del temps mitjà de Greenwich, és a dir, hora d'hivern a França.

El problema es fa més precís. El conveni de Madrid, de desembre de 1932, havia atribuït a les estacions un repartiment amb algunes possibilitats de derogar-lo. En maig i juny de 1933 la Conferència de Lucerna procedí a la delicada operació del repartiment de freqüències ja definides a les emissores europees. Manca només que la Unió Internacional de Radiodifusió prengui totes les disposicions perquè posar-ho en pràctica es pugui fer sense cap xoc.

La comissió tècnica procedirà primerament a un període d'assaigs, el qual serà continuat si les mides preconitzades poden ésser aplicades sense cap mena d'inconvenient. Aquests són assaigs de sincronització, de dispositius d'estabilització i d'onòmetres, l'organització de lligams telegràfics i telefònics referent a posar en pràctica aquest pla, estudis sobre la modulació, la propagació de les ones i molts altres problemes.

Altrament, els tècnics són del parer d'aportar al pla de Lucerna tots els detalls que siguin necessaris per a les modificacions projectades a darrera hora i algunes a la lleugera, les conseqüències de les quals no han pas estat prou sospesades. Cal també tenir en compte el factor temps, que permetrà de disposar provisionalment freqüències atribuïdes a futures emissores, el funcionament de les quals no és pas imminent.

Manca encara que certs països donin llur adhesió al pla de Lucerna. Però no cal desesperar de portar-los a una millor comprensió de l'interès general.

La Unió Internacional de Radiodifusió té de preocupar-se també dels relleus internacionals. Es sabut que aquesta organització ha debutat en juliol de 1926 amb algunes «mits nacionals» difoses a raó d'una cada mes. En maig de 1930, una extensió d'aquest pla va ésser donada als concerts europeus amb una sala per a les principals emissores europees. Aquesta pràctica ha estat possible per l'establiment de xarxes de cables telefònics especialment adaptats a les necessitats de la radiodifusió.

Una nova extensió consisteix en l'organització de concerts internacionals, els relleus dels quals presenten algunes vegades dificultats tècniques considerables per raó de les distàncies a cobrir i que exigeixen despeses elevades de transmissió telefònica. De totes maneres, en un sol any, d'agost de 1932 a agost de 1933, més d'un programa internacional ha estat posat cada dia a la disposició de les emissores europees.

Tots els països no estan pas igualment disposats a utilitzar els relleus oferts per l'estranger. Els que els utilitzen més són Alemanya i Àustria, Iugoslàvia, Gran Bretanya i Suïssa; després segueixen Txecoslovàquia, Polònia, Noruega i després França, seguida d'Irlanda i Holanda.

La més gran dificultat està en l'extensió dels relleus internacionals als programes parlats. La qüestió lingüística pren aleshores tota la seva importància. Des del punt de vista tècnic, cal preveure l'ús de dos circuits telefònics especials.

D'una manera general, aquesta ordre del dia de qüestions pràctiques promet fer particularment atractiva la Conferència de la Unió Internacional de Radiodifusió a Amsterdam.

MICHEL ADAM

The Majorca Sun and The Spanish Times

El més important setmanari anglès que es publica a Espanya. Llegit per tots els anglesos i americans

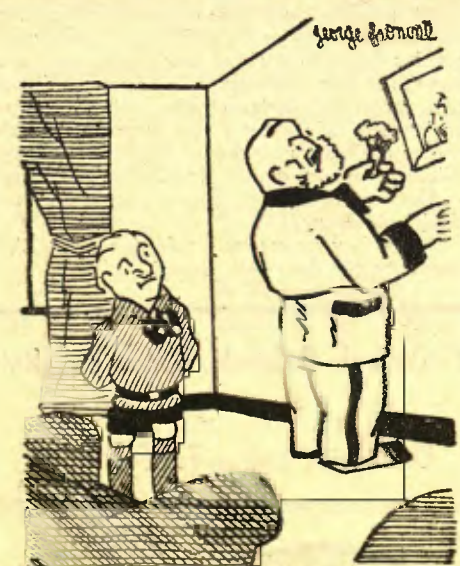
25 cèntims en tots els quioscos

Catàleg del I Saló Mirador

Cent anys de retrat femení en la pintura catalana (1830-1930)

Un volum contenint a més a més les biografies dels artistes i 50 reproduccions. 6 ptes.
Per als subscriptors 5 »

—Papà, què és un monòleg?
—Una cosa així com una conversa entre ta mare i jo.

(Gringoire, París)

—Quina barra, venir a la cita sense afaitar!
—Et juro que a l'hora de la cita anava ben afaitat!

(Ric et Rac, París)

Historieta sense paraules
(Il Travano delle Idee, Roma)

RECORDS DE DON JUAN

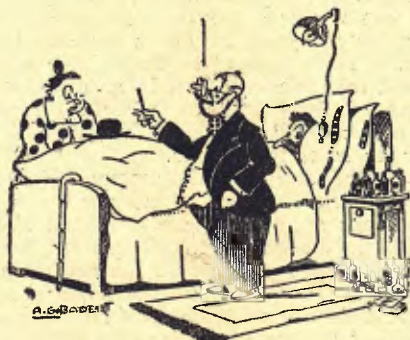
—Això són cartes d'amor de dones que he conegut.
—I aquesta pila més grossa?
—Les factures!

(Ric et Rac, París)

—Per què l'has tractat de senyor president?
—Un no sap mai... Es cubà, entens?

(Le Rire, París)

—Trenta-vuit graus, encara!
—Oh, i a l'ombra, senyor doctor!

(Gringoire, París)

—Què vols ser quan siguis gran?
—Policia ciclista. Així es pot fugir més de pressa.

(Ric et Rac, París)

EL FISC NO TE ENTRANYES
L'inspector. — Sou vós que m'heu tret de l'aigua amb una canoa automòbil?
—Sí.
—I és vostra?
—Sí.
—I com és que no està matriculada?

(Gringoire, París)

Exit en la mida
Corbates innarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Teléfono 11655

IMPRESOS COSTA
Nou de la Rambla, 45
BARCELONA

Notes de ràdio

El micròfon i la política

L'exemple de la ràdio alemanya és prou per a fastiguejar de la intrmissió de la política en la ràdio. Però és que, a fi de comptes, la ràdio es pot desentendre de la política? Si no es vol parlar de ciència o de tècnica pures, la cosa és impossible, ja que tota opinió sobre l'estat actual de les qüestions és, directament o indirectament, política.

Hom ha llançat la fórmula: «la ràdio no pot restar neutral, però ha d'ésser imparcial». Bonica. Però, pràcticament, fins a quin punt és realitzable?

Anglaterra, pàtria del parlamentarisme, pot servir d'exemple al món. Ja és sabut que en les darreres campanyes electorals, el micròfon de les emissores fou atorgat imparcialment als representants dels diferents partits. Doncs bé; la B. B. C., d'acord amb el govern, acaba de fer més. Del 12 d'octubre al 7 de desembre, cada dijous, un home polític exposarà davant del micròfon la seva manera de comprendre les qüestions actuals. Dijous passat debutà Stanley Baldwin, conservador. Avui, podrem sentir Georges Lansbury, laborista. D'avui en vuit, J. H. Thomas, ministre de les Colònies. El 2 de novembre Arthur Greenwood, ministre de Sanitat. El 9, S. T. Oliver, del partit conservador. El 16, Herbert Samuel, del partit liberal. El 23, Walter Runciman, liberal. El 30, Stafford Tripps, laborista. I, finalment, el 7 de desembre, un representant del govern no designat encara, però que sembla que serà el mateix Mac Donal.

Una experiència curiosa

El 2 d'octubre, a les 0 h. 58 m., a l'observatori astronòmic d'Arcetri s'ha fet una curiosa experiència: la captació d'un raig de lluna i la seva transmissió per T. S. F. als Estats Units, en ocasió de la Diada Marconi que es celebrava a l'Exposició de Chicago. L'experiència, afavorida per la claredat del cel, ha reeixit. La llum lunar, recollida en el telescopi construït per Galileu en 1609, ha estat projectada sobre una cèl·lula fotoelèctrica, i la vibració lluminosa s'ha transformat en vibració sonora la qual, transmesa pel ca-

ble telefònic que uneix l'observatori d'Arcetri a l'estació d'ones curtes de Prato Smeraldo (prop de Roma), ha estat retransmesa per aquesta a Chicago.

Cal recordar que la il·luminació de l'Exposició de Chicago fou encesa gràcies als raigs de l'estrella Arcurus, recollits per una cèl·lula fotoelèctrica.

El teatre fonogràfic

Louis Jouvet, creador de *Knock* a l'escena, de *Topaze* a la pantalla, demés d'actor és un home intel·ligent. El temps que la seva professió d'actor li deixa lliure, el dedica a estudiar qüestions relacionades amb el seu art: decorat, posta en escena, il·luminació, maquinària, etc. Aficionat al fonògraf, fou un dels primers (sobretot en la *Judith* de Giraudoux) de fer intervenir el disc en la posta en escena.

Ara ha impressionat en disc dos fragments del famós *Knock* de Jules Romains. Però Jouvet no podia resignar-se a recitar els trossos davant de l'enregistradora com si es trobés davant del públic. Jouvet pretén que són dues coses ben diferents, més ben dit, que han d'ésser dues coses diferents, i ara es dedica a determinar les lleis, encara obscures, d'aquesta nova ramificació de l'art.

Realisme

La B. B. C. ha decidit de transmetre alguns enregistraments d'òpera, però adonant l'emissió d'una manera original. Així, abans que comenci l'audició de l'obra, el radiofent sent un disc reproduint els sorolls dels músics afinant llurs instruments, i després de cada acte, passa un disc d'aplaudiments.

Per ara, el realisme no ha arribat més enllà. Però potser un dia es voldrà portar fins a les darreres conseqüències, i aleshores els radiofents també sentiran la veu de la senyora del tercer rengle que no es pot estar de fer una observació sobre el vestit de la senyora del davant, els passos d'algun espectador que arriba tard, la tos incoercible d'un abonat, etc.

La Publicitat

Publica la informació més completa, tant internacional com peninsular i local

Comentaris i col·laboració de les millors signatures
Gràfics d'actualitat

Llegiu-la avui i cada dia

Suscriviu-vos a **MIRADOR**
Corts Catalanes, 589 - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO

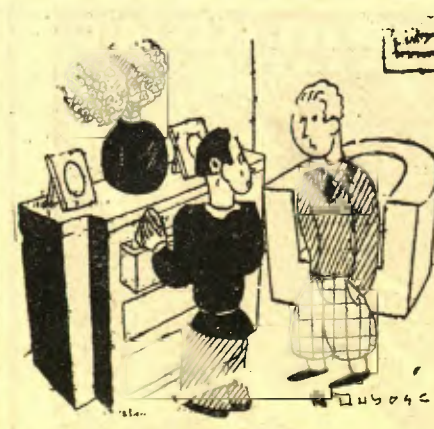
El Sr. _____
que viu a _____
carrei _____ n.º _____ es subscriu a **MIRADOR**
nel preu fixat de 3'50 ptes. trimestre.
de _____ de 193 _____
Signatura _____

Anuncieu a "Mirador"

—Per fundar el diari que tinc pensat, calen dues coses: talent i diners.
—Estic disposat a ajudar-vos. Teniu diners?

(Ric et Rac, París)

—Deixa'm amagar els cigarets, que no els trobi la mamà.
—Tens por que et pegui?
—No; que se'ls fumi.

(Mariarne, París)